

AMATŐR

MŰVÉSZI
FÉNYKÉPEZÉSI
FOLTÓIRAT

♥
MELLÉKLETE

A NEMZETKÖZI
KIÁLLITÁS
ISMERTETÉSE

♥
SZERKESZTI
KOHILMAN
ARTÚR DR

SZERKESZTŐSÉG • KIADÓHIVATAL
KIRÁLY UTCA • HONVÉDUTCA
89. 10.

MEGJELENIK MINDENHÓ 7 ÉN ÉS 15 ÉN
FLŐFIZETÉSIÁRA EGÉSZ ÉVRE =
14 KORONA.

EGYES SZÁMÁRA
60 FILÉR.

Bromezüst-papírok ❁ **Negatív-papír**
Pigment-papír ❁ **Pigment-fóliák**
Emera-papír ❁ **Lenta-papír**
❁ **Tekercs-filmek** ❁

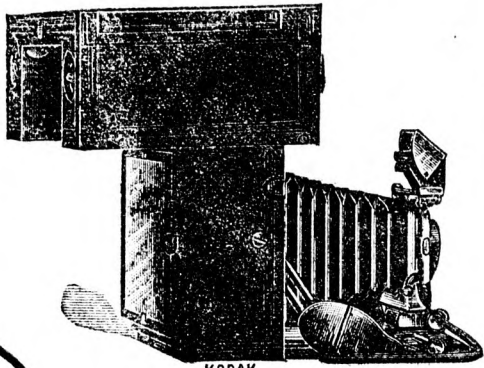
Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

fotózni

ide fotózni

KODAK

Érdekes újonság haladottabb amatőrök részére.

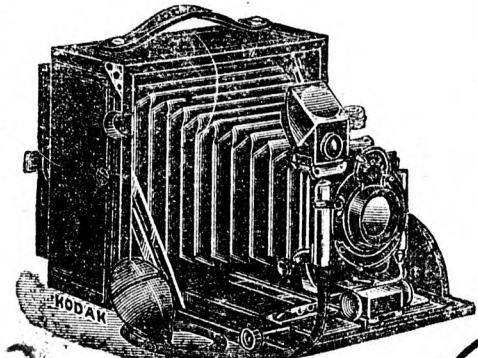

KODAK
A beállítás.

4. számú

BEÁLLÍTÓ- KODAK.

Negativ nagyság 10×12½

Az üveglemezkamara.

Ára 160 korona.

A beállító-kodak oly filmtekerceskamara, melynél minden egyes felvétel a homályos üvegen beállítható.

Egy nyomás a gombon a filmtartót — mely egyúttal fényernyőül is szolgál — a magasba emeli (lásd fenti ábrát). Egy ügyes szerkezeti berendezés lehetlenné teszi a filmtartó eltávolítását akkor, mikor a zárókészülékkel védve nincs, úgy hogy a filmen fátyol-keletkezés teljesen ki van zárva. — A filmtartó levétele után egy végtelenül könnyű és csinos lemezkamaránk marad (lásd ábrát), mely csaknem zsebkamarának volna mondható.

Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve. Kapható minden szaküzletben.

KODAK L^{TD} WIEN

I., GRABEN 29.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

KODAK-

FILMEK ÉS KODOID-LEMEZEK,
KODAK-PAPIROSOK, KODAK-
ÜVEGLEMEZEK

a legrégebb, legjobb hírnek és
legnagyobb közkedveltségnek
örvendő gyártmányok.

Folytonosan tökéletesítettvén, a művész-fényké-
pezők legmagasabb igényeinek is megfelelnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KODAK-gyártmányok minden jobb magyar-
országi fényképezési szaküzletben kaphatók.

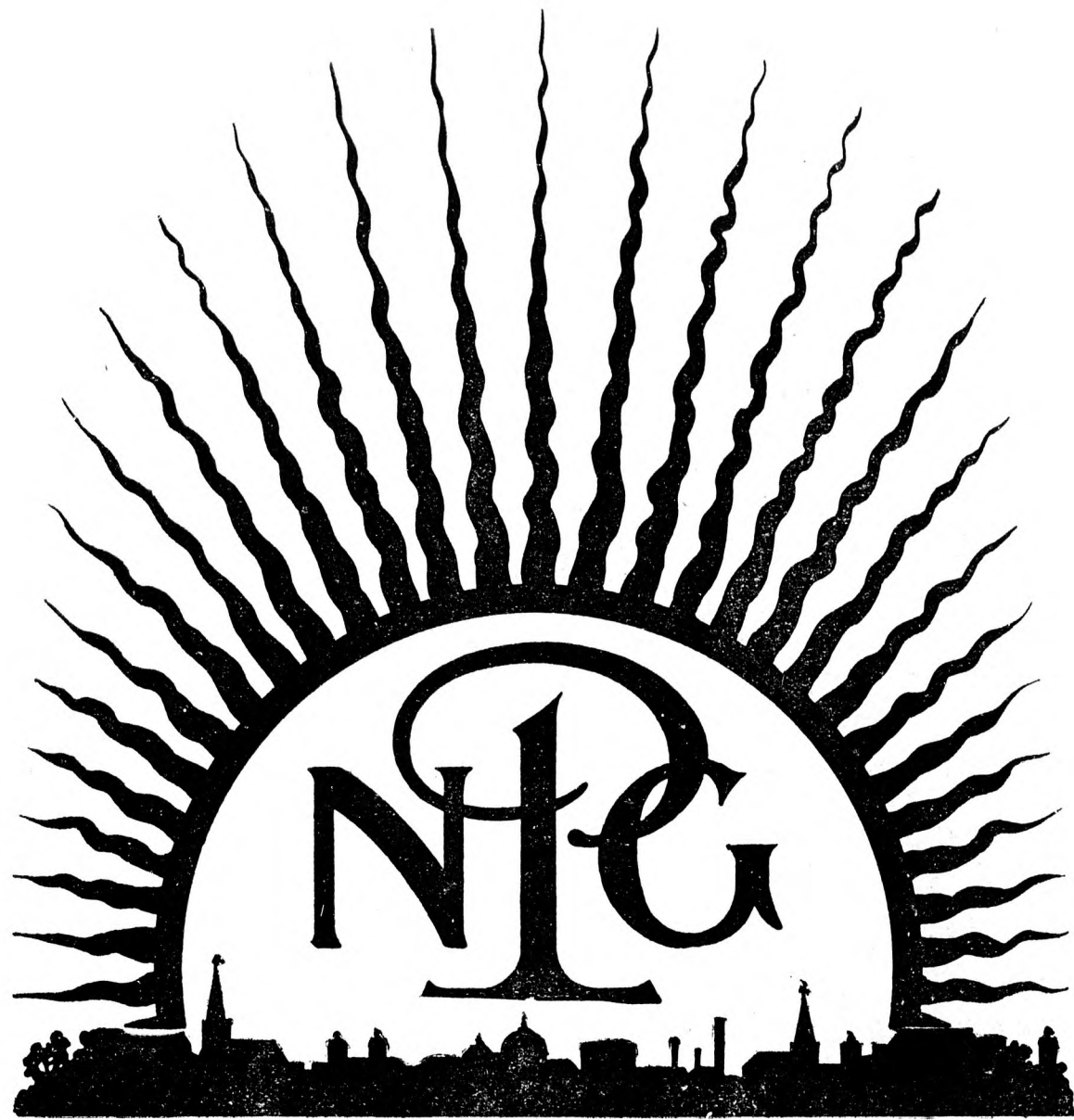
KODAK L^{TD} WIEN

I., GRABEN 29.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

fotózni

ide fotózni

Bromezüst-papírok ❁ **Negatív-papír**

Pigment-papír ❁ **Pigment-fóliák**

Emera-papír ❁ **Lenta-papír**

❁ **Tekercs-filmek** ❁

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni.

EMIL WÜNSCHE A.G.
für photographische Industrie
REICK bei DRESDEN.

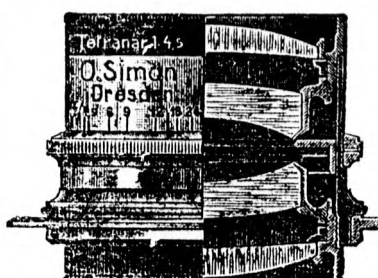
KOBOLD
NOYA
NIXE
SIRENE
AFPI
FAVORIT
GERMANIA
EXCELSIOR
MINDENFÉLE KELLÉKEK

LEMEZ-KAMARÁK
FILM-KAMARÁK
UNIVERZÁLIS-KAMARÁK
KLAPP-KAMARÁK
REDŐNYZÁRAK
UTAZÁSI KAMARÁK
OBJEKTIVEK STB.

Kaphatók minden
Árjegyzék Ingyen

szaküzletben.
és bérmentve.

Vezérképvislet Magyarország-Ausztria részére:
ERICH MEYER, WIEN, III., Hauptstrasse 16/17.

„Tetranarok“

F: 4,5 F: 6

Első állami éremmel díjazva.

**Elsőrangú s legmagasabb fokú
univerzális anasztigmatok**

Kiváló élesség a szélekig és mély | Különleges objectivek legfinomabb
rajz a legnagyobb nyílás mellett is | amatőr- és szaktényképezéshez.

Árjegyzék ingyen.
Elárúsítóknak 10 napi próbaidőre.

OSKAR SIMON, Dresden-A. 21, Glasewaldstr. 37/39.
Alapítva 1876. Præciziós-optikai mûhely. Alapítva 1876.

„Octanarok“

F: 6,3
D. R. P.

JAHN-különlegességek:

A sorozat „vörös jelzés“ ajánlásra méltó arckép- és pillanat-lemez. Legmagasabb érzékenység.

B sorozat „ortochromatikus“ legteljesebb szín- és általános érzékenység.

D sorozat „ortho-fényudvarmentes“ ideális lemez amatőr és szaktényképezőknek.

E sorozat „photomechanikai lemezek“ diapozitiv és lehozható lemezek.

Lemezek. Vásárolható minden fényképezési szaküzletben és közvetlenül a gyárban is.

RICHARD JAHN, Trockenplattenfabrik
DRESDEN-A. 18, Arnoldstr. 10.

Az 1904. évi fényképképzésen ezüst éremmel díjazva.

Lipszében ezüst éremmel kitüntetve.

Hirdetési célokra legmegfelelőbb ujság: **Bestes Organ für Reclamzwecke ist:**

„AZ AMATŐR“

művészi fényképezési folyóirat. Szerkeszti: Kohlman Artúr dr. Szerkesztőség: Budapest, VII., Király-utca 89. Kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-utca 10. Megjelenik havonta kétszer.

Kunstphotographische Zeitschr. Chefredacteur: Dr. Arthur Kohlman. Redaction Budapest, VII., Király-utca 89. Verlag: Budapest, V., Honvéd-utca 10. Erscheint zweiwöchentlich.

Ára: egész évre 14 korona. Abonnement-Preis für's ganze Jahr K 14. (Mk. 12.)

GESCHÄFTSSTELLE FÜR DEUTSCHLAND

KAUFMANN & BACHER **ANNONCEN-EXPEDITION FÜR SÄMMLICHE ZEITUNGEN.**

ALLEINIGE INSERATENANNAHME DER ZEITSCHRIFT „AZ AMATŐR“.

TELEFON: AMT. VI. **BERLIN, S. W. KÖNIGGRÄTZERSTRASSE 67.** TELEFON: AMT. VI.

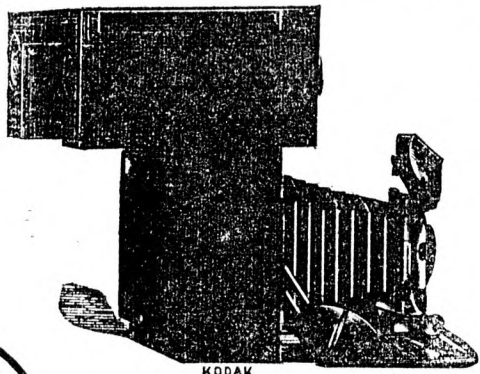
Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

fotózni

ide fotózni

KODAK

Érdekes újonság haladottabb amatőrök részére.

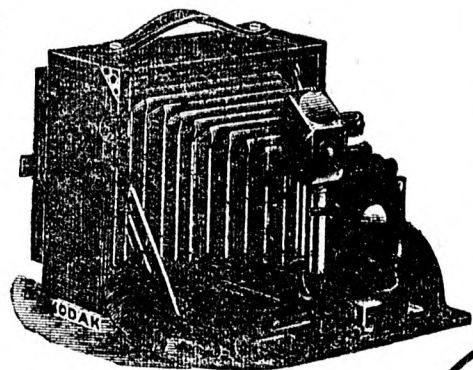

KODAK
A beállítás.

4. számú

BEÁLLÍTÓ- KODAK.

Negatív nagyság $10 \times 12\frac{1}{2}$

Az üveglemezkamara.

Ára 160 korona.

A beállító-kodak oly filmtekercskamara, melynél minden egyes felvétel a homályos üvegen beállítható. Egy nyomás a gombon a filmtartót — mely egyúttal fényernyőül is szolgál — a magasba emeli (lásd fenti ábrát). Egy ügyes szerkezeti berendezés lehetlenné teszi a filmtartó eltávolítását akkor, mikor a zárókészülékkel védve nincs, úgy hogy a filmen fátyol-keletkezés teljesen ki van zárva. — A filmtartó levétele után egy végtelenül könnyű és csinos lemezkamaránk marad (lásd ábrát), mely csaknem zsebkamarának volna mondható.

Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve. Kapható minden szaküzletben.

KODAK ^{TD} WIEN

I., GRABEN 29.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

AZ AMATŐR SZERKESZTŐI: DR. KOHLMAN ARTÚR

MŰVÉSZI-FÉNYKÉPEZÉSI-FOLYÓIRAT.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, VII. KIRÁLY-UTCA 89. □
KIADÓHIVATAL: V. HONVÉD-UTCA 10

ELŐFIZETÉSI-ÁRA: 6 ÉS 5 ÉVRE 14 KORONA.
FÉLÉVRE 7 KOR. - NEGYÉVRE 3 KOR. 50 FILL.
MÉGBEJELNIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN 66 FILL. SZÁM-ÁRA 60 FILL.

SZÖVEG:

Kohlman Artúr dr.: A magyar amatőrök veresége. — *Tóth Béla*: Hogy rajzol a fény? — *Georg Fuchs*, München: A festészet, fényképezés és kultúra. — *Gara Rezső dr.*: Kezdőknek. — *Mario*: Impressziók a nemzetközi tárlatról, II. — *K. B.*: A művészi fényképezés néhány főbb szabálya. — *Raabe Gusztáv Adolf*: A katatypia elvéről. — Fényképezési eljárások. — Különfélék. — Külföldi krónika. — Olvasóink köréből. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

KÉPEINK:

A címlapot festette: *Gadl István*. — A belső fejlécet rajzolta *Rosnyay Kálmán*. — Műmellékletünk: *Mrs. Barton*: Tavaszi dal — Szövegképek: *R. Dührkoop*: Komaasszonyok. — *Robert Demochy*: Táncozó. — *Romeiser Ferenc*: Vihar előtt. — *Kórody Zoltán*: Kizárva, Csengetek... — *Bárdny Imre*: Pusztuló fenyves. — *Horváth C. Guido*: Tehenek a kútnál. — *Gencsy Gyula* százados: Arács romjai. — *Carl Frederiksen*: Tájkép. — *J. C. Warburg*: Ábránd. — *Südy Ernő dr.*: Merengés. — *Tóth Ignác*: Balatoni naplemente. — *Kórody Zoltán*: Keserves pillanat.

Lapunk jövő számával ismét új évnegyed nyílik meg. Kérjük tehát mindazokat, kik lapunkat eddig is támogatták, hogy az előfizetést mihamarabb megújítani s az előfizetési díjat beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

A magyar amatőrök veresége.

— A nemzetközi tárlat. —
Írta: *Kohlman Artúr dr.*

Budapest, 1905 szeptember 15.

A magyar amatőrök csúfos veresége a nemzetközi tárlaton, e tárlatnak második nagy tanulsága. Az elsőről, mely e másodiknak okozója volt, már lapunk múlt számában számoltunk be olvasóinknak.

E kudarc annál elszomorítóbb reánk nézve, mert ez a két év előtti nemzetközi tárlattal szemben egyúttal «hanyatlást» is jelent a magyar amatőrfényképezők művészetében. És e teljesen objektív ítéletünk kimondásakor megnyugvásunkra két körülmény szolgál. Az egyik, hogy ugyanakkor, mikor mi ez elszomorító tényt megállapítottuk, ezt a nézetét, mint bírálati judiciumát nyilvánította egyik legkiválóbb festőművész-mű-

birálónk, *Kézdi-Kovács László* is. Megütköztünk rajta; ő is, mi is egyidőben, a nélkül, hogy ez irányban köztünk, előzőleg eszmecsere folyt volna. És *Kézdi-Kovács Lászlónak* ítélete annál nagyobb súlyú, mert a művész-kritikus egyrészt kezdettől fogva élénk figyelemmel kíséri főleg a hazai művészi fényképezésnek fejlődését és másrészt, mert ő maga is foglalkozik a mi művészetünkkel — a művészi amatőrfényképezéssel is. Ő tehát a kérdésnek úgy a művészeti, mint technikai részére nézve szaktekintélynek tekintendő és véleménye szakvéleményt képez.

De megnyugvással tölt el bennünket az a tudat, hogy bár a nemzetközi tárlat magyar része visszaesésről számol be, ez csak látszólagos. Bárhogy ellenünk valljon és reánk cáfoljon is e tárlaton a magyar rész, a maga általánosságban alacsony nivójával, az örvendetes, igaz tény mégis az, hogy a magyar művészi amatőrfényképezés óriási haladást az alatt a két év alatt, mely az első kiállítást a másodiktól elválasztotta!

Látszólagos ellentmondásokba keveredünk. De csak látszólagosakba. Mert tény ugyan az, hogy a magyar művészi fényképezésben óriási általános haladást jelent a lefolyt két év, de tény az is, hogy a nemzetközi tárlat rendezősege bravúrral tudta ennek ellenkezőjét kimutatni. És, hogy ne csak mi lássuk a hanyatlást, az általános nivó alacsony voltát, hát meghívta a külföldi kritikusokat is e tárlat megnyitására,

hogy e tényt velünk együtt ezek is leszögezzék és lapjaikban a külföldnek is tudomására hozzák!...

Avagy talán ezeknek az uraknak udvariasságára, vendégszerető fogadtatásuk fejében a tárlat fogyatékoságainak elnézéssel való honorálására legyünk utalva? Mikor a valóságos állapotnak hű bemutatása mellett erre semmi szükség sem lenne és kebelünk a büszke önérzettől dagadozhatna.

Mert csak nem akarja velünk is elhitetni a rendezőség — mint elhitette a külföldi urakkal — hogy idehaza azon a néhány igazán elsőrangú művészen kívül, a kik a külföldiek kiválóságai is egy sorban állanak, más, több jó és annál a sok gyenge legénynél százszorta jobb erőink nincsenek. És ha nem volnának is, akkor is inkább kevesebb lett volna a kevésnél is a magyar kép, de az a kevés elsőrangú, a magyar művészi termelésnek színe-java. Ámde erre és ezt különösen kiemeljük, egyáltalán szükség sem volt, mert *Magyarországon már szép számmal vannak művész-amatőrök is.*

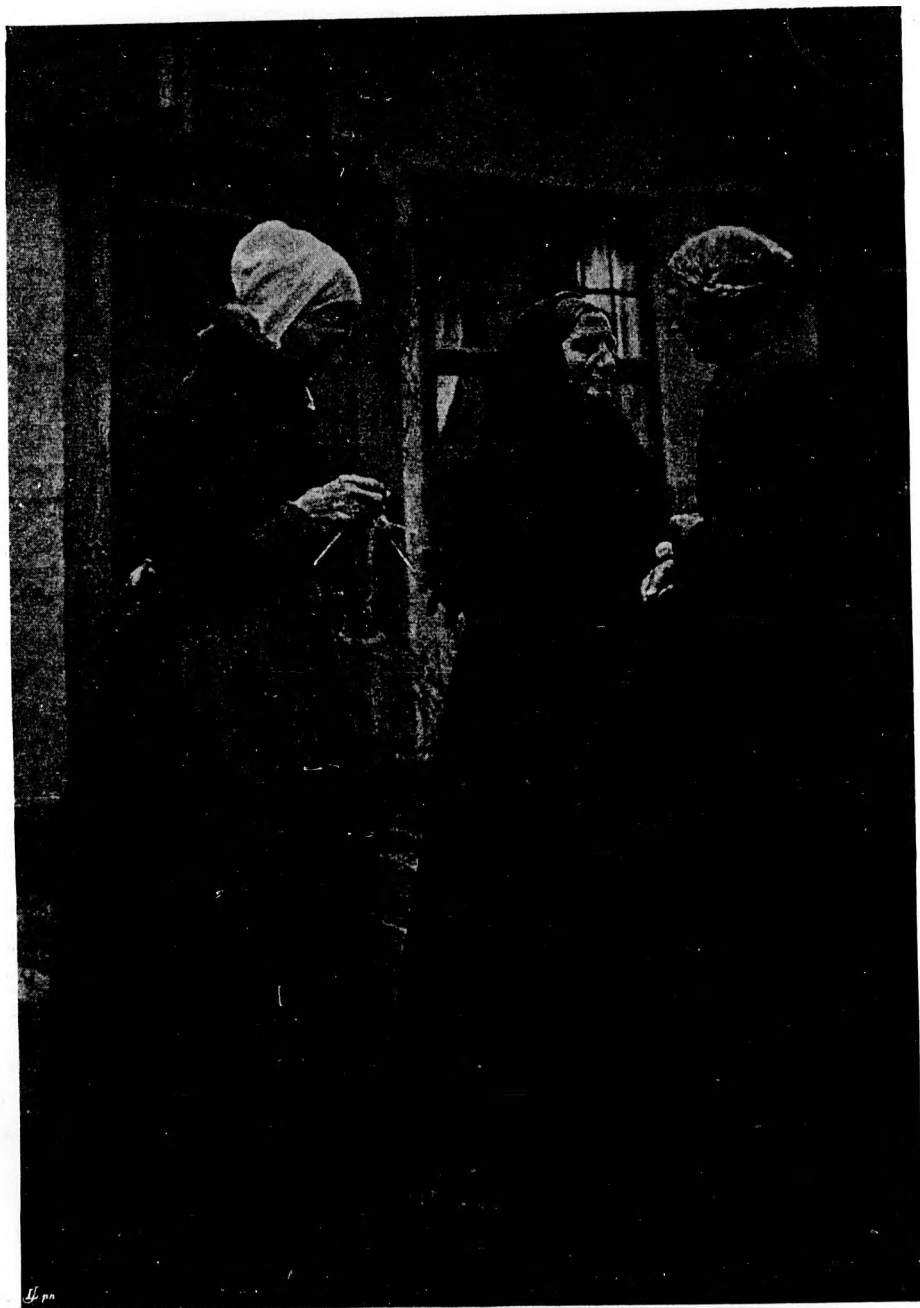
Hogyan s miért van mégis, hogy a tárlaton oly kevéssel találkozunk és hogy helyüket nagyrészt kontárok foglalják el?

Ennek okai igen sokfélék. Ámde azt hiszünk, hogy a legmélyebb mégis az, hogy *a magyar amatőröknek nincsen olyan egyesületük, mely az ország összes tehetségeit magába felszívja, és együttes működésre, kölcsönös támogatásra buzdítván, ezzel az általános haladásnak előfeltételeit megteremtse.* Létező egyesületeink mennyi kis baráti testületek, a hol el-elcsevegnek

a fényképezésről, de a hol intenzív, céltudatos és az *össznek* hasznára való tevékenységet alig fejtenek ki. Társas körök egy kis szakszerűségi mellékízzel. Kevés komoly szakszerűség — az európai szakegyesületek szempontjából és túlsok a társasági formákból, a hazai társadalmi egyesületeink mintájára. Nem ismerjük a soproni amatőrök egyesületének belső élete-módját, de a kiállításon látottak, tagjaik munkálatainak láttán

önkéntelenül is az az impressziónk, hogy abban az alig 30—40 tagot számláló kis vidéki egyesületben a szakszerűség az elv, a tudás a fő és nem sok más, a mit a társas körökben érdemkül tudnak be. És ha a soproni egyesületnek hazafiaságát annak idején, ugyancsak kétségbe vontuk is, kiállított műveik *általános* nivója előtt kalapot emelünk. Reméljük, hogy az előbbi tekintetben a változás máris beállott, de reméljük azt is, hogy már a jövő kiállításra *magyarul* írják reá az egyes művészek képeik hátára nevüket és a kép címét. Mivelhogy Sopron is még a szép Magyarországon van.

Általános érdeklődés és produktivitás tekintetében pedig ugyancsak leckét adhatnak — és adtak is — az ország első és legnagyobb egyesületének, a budapesti Foto-Klubnak. Vajjon okul-e belőle? Nem először hangoztatjuk és nyíltan kimondjuk, hogy ez egyesület öt évi fennállása óta az egy országos és két nemzetközi kiállítás rendezésén kívül a fényképezés tudománya, művészete általános fejlesztése és népszerűsítése érdekében mit sem tett. *Egy-egy kiállítás után ismét esztendő álmodat alszik.*

Komaasszonyok.

R. Dührkoop, Hamburg.

A budapesti nemzetközi kiállításból.

Avagy hallott-e már valaki ha csak egyszer is arról, hogy a Foto-Klub nyilvános előadást tartott volna a fényképezés valamely tudományos vagy művészeti, ipari vagy technikai kérdésében? Vajjon előbbre vitte-e, önmaga is produkált-e foto-tudományt és irodalmat? Vajjon törődött-e egyáltalán azzal, hogy magyar szakirodalom teremjen nálunk is? Muttasson reá arra a szakirodalmi működésre, melyet öt év alatt az egyesület tagjai kifejtettek.

Hol vannak a szakkönyvek, folyóiratok, tudományos és esztetikai előadások? Kifejtett-e ez egyesület, mint állítólagos országos szervezet, a vidéken valamely agitációt, alapított-e a vidéken egyesületet csak egyet? Közelebb hozta-e alig másfélszáz tagján kívül — a kik közül sokat mértföldnyi antipátia, irigykedés és sok más egyéb kicsinyesség választ el egymástól — az ország amatőrjeit? . .

Mindezekre és még sok más kérdésre lehetetlen mást, mint tagadó választ adni. És éppen ez adja még a tárlat meghamisított magyar részének magyarázatát is.

A kiállítás rendező bizottsága egyrészt — nem lévén az egyesület és a vidéki, (de még a fővárosi) amatőrök között is eddigelé semmiféle érintkezés, — nem is ismeri az ország amatőreinek munkásságát, nevüket és ezért névre szóló meghívót alig néhány — az egyesületen kívül álló amatőr kapott. Másrészt a rendezőség az udva-

riasságot csak a külföldiekkel és a hazaiak közül csupán néhány «kiválasztott»-tal szemben tartotta szükségesnek. Az egyesület tagjainak azonban csak felette csekély töredéke az, mely a művészi fényképezés terén sikerekre hivatkozhatik. A többi nem tud és nem is akar a művészi fényképezés terére lépni. Nem tudjuk az okokat, de sajnálatunkra e kevés céhbeli művész közül is hiányoztak olyanok, a kik már az első nemzet-

közi, de a kisebb házi kiállításokon is figyelemreméltó, sőt kiváló munkáikkal számoltak volt be. Így többek között sajnálattal nélkülöztük *Mikes Árminné gr.-né*, *Scholtz Kornél dr.*, *Josipovich Géza*, *Kelemen Lajos dr.*, *Bohus László br.*, *Hruska Gyula*, *Horváth Dezső*, *König Tivadar dr.*, *Márffy Albin*, *Minich Samu*, *Vögerl Ágost* és másoknak eddigi, minden tárlatunk színe-javát képezett műveit. S hiába kerestük a *Simkó József*, *Jeszek József*, *Jesch Aladár*, *K. Lippich Elek dr.*, *Gámán Dezső*, *Tóth Béla*, sőt már *Tóth Béláné*, *Marschall János dr.*, *Po-*

tsatkó Géza dr., *Nagy Gyula*, *Zvarinyi Lajos* és sok más kitünő amatőr műveit, a kikkel csak úgy, mint *Petrik Alberttel*, *Fekete Gézával*, *Révész Zoltánnal*, *Kiss Zoltánnal*, *Romeiser Ferencsel* és másokkal lapunk olvasói régi jó ismerősök. Ezeket személyhez intézett meghívókkal is fel lehetett volna keresni. Képeik az általános nivó emelését biztosan segítették volna, sőt egyikük-másikának szerkesztőségünkben levő képei vetekednek a leg-

Táncosnő.

Robert Demachy, Páris.

A budapesti nemzetközi kiállításból.

jobb hazaiakkal és sok külföldivel is. Avagy nem tudhatta meg címöket? Szívesen kíségtettük volna a rendező bizottságot — *e munkatársaink* címeivel. No de hát e képek esetleg nem lettek volna oly jók, oly művésziek, mint pl. a *Fusz Ferencéi*.(!?)... Maguktól pedig dehogy is merészelték volna képeiket beküldeni azok, a kiknek tehetségét és művészi reátermettséget eddig *csak mi* ismertük el. Mikor a kiállítási zsüri szigorúságáról a tiszta és önálló műbecsről és kifogástalan technikáról, mint feltétlen kellékekről oly nagyképű komolysággal szólaltattak meg minden organumot, melyet informáltak. Hiszen ha a valót tárják fel, ha tudjuk, hogy mily körülmények képesítettek egy-egy kiállítót, — nem a képeit, — a kiállításra, dehogy is irtuk volna ki azt, hogy e kiállításon csakis elsőrangú művészi alkotások kerülhetnek sor alá.

De mert a hazai amatőröket fumigálta a rendezőség, míg a külföldiekkel szemben túlságig vitte az előzékenységet, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy nincs magyar kép. A kiállítást rendező «országos» egyesület alig több, mint 30 képpel szerepel, melyek közül nem egy személyi tekintetek révén, sok más kiállítóé pedig azért került ide be, mert üresek voltak a magyar falak. És előkerültek a visszautasított képek is. Pótsűrítés, felülzsűrítés. És tele lettek a falak — sok szeméttel.

Mindez pedig azért, mert a kiállítást rendező országos egyesület semmiféle összeköttetésben nem áll az ország amatöreivel. Mert nem törődik avval, hogy Magyarországon a fényképezés halad-e, terjed-e, fejlődik-e és mennyire? Nem tudja, sőt még csak nem is sejti, hogy hol koptasson az országban jó képekért, de bemutatja a külföldnek a magyar fényképezés művészetének szégyenét: — a hanyatlást, visszafejlődést. Ez pedig meghamisítása az igazságnak, tehát: — hazugság!...

Ez ellen joggal tiltakozhatik *minden* magyar amatőr. Az az egyesület pedig, mely így oldja meg fontos hivatását, nem érdemli meg azt a szerepet, melyet magának vindikál, az országos jellegűt.

Azokat, kik képeiket közlés vagy bírálat végett lapunk szerkesztőségéhez beküldik, arra kérjük, hogy a legkifogástalanabb kivitelű, nem pedig elrontott, aranyfűrdőben vagy előhívóban agyonnyomorgatott másolatokat juttassanak hozzánk, mert csakis kitűnő másolatokról készíthető jó klisé, már pedig a szép reprodukció valamennyink közös érdeke. Azonkívül még arra kérjük, hogy a kép hátára nevüket, pontos lakcímüket, valamint a kép címét tentával feljegyezni sziveskedjenek.

Vihar előtt.

Romeiser Ferenc, Budapest.

A budapesti nemzetközi kiállítástól.

Hogy rajzol a fény?

Rajzolni a fény tud legjobban. A rajzolás a látás dolga. A fény pedig maga a látás. Szemünk sötét kamara. Objektivje a lencse, érzékeny lemeze az ideghártya. A velünk, a helyettünk látó fényképező gép egy nagy igazságra tanított meg bennünket a művészetben; arra, hogy a rajzolásbeli tudatlanság nem erény. Tudom, bürgözdí beszéd ez. Hiszen annyira vagyunk ma, hogy akárhány piktor titkolja rajzolni-tudását. Amaz orvos története ez, a ki — nem bírván tisztességgel boldogulni — kuruzslásra adta magát; virágozott is az üzlete, míg ellenségei pokoli ármányt nem szőttek ellene: kiderítették, hogy doktor, s vad diadallal kiszeggették kapújára a diplomáját; ekkor aztán az a szegény ember földönfutóvá lett. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy minden rosszul rajzolt kép gyártójában egy-egy titkos Zichy Mihály lappang. Óh, vannak egészen őszinte tudatlanságú piktorok is, még pedig szép számmal. De nekik se higgyünk. S épp nekik legkevésbé. Vagyis ne engedjük magunkat becsapni. Rosszul rajzolt képet ne fogadjunk el soha; mert a látás nem olyan. Minden gyarló rajz hazugság.

Más dolog a művész szabadsága. Az ő hite. Annak korlátja nincs. S olyan nagy ez az erő, hogy még a gépiességbe is lelket tud sugallani. Imhol a műkedvelő fényképészek kiállítása. Egy mást érik ott az egyéniséggel teljes művek. Sőt az extravagantiáig lehet fokozni a gép munkáját. Akárhány kép a féktelen fantázia alkotásának látszik; holott technikai valóság mind, még csak nem is a valónak képmása. Akkor és ott az olyan volt, sőt ez volt. A művészléleknek csak az a feladat jutott, hogy kiszemelje tárgyát és megválassza a pillanatot; s ez az alkotás. A többi — a labda megnyomásától a papiros felragasztásáig —

gépies munka. Kivéve a tónus meghatározását, mert ahhoz is művészszem kell. Ilyen szeme van az osztrák Bachmann úrnak, ki azt a gyönyörű kairói képet csinálta. Egy khalifa-sír mellett kis tevekaraván ballag. A föl vétel csekély dolog volt; egy kodak-csettentés abban a pillanatban, mikor a tevék belementek a tükörbe. A legközönsége-sebb momentum-kép. De ez a nagyított lap fel-ségesen szép. Sárga, egyiptomi sárga, az esthaj-nali ég, a puszta homokja; és aranyos barnák az omladozó kupolák meg azok a fáradtan ván-szorgó állatok. Ezt Hildebrandt sem festhette volna különben. S az egész nagy cselekedet csak a papiros színének megválasztása, és holmi jó fürdők, melyekből az a barnaság kikerül. Milyen gyönyörű ez a fényfestmény! Szecessziósan gyö-nyörű, pedig nemis bolond a rajza. sőt olyan aka-démiai, hogy beledobbanhat minden Biedermeyer-nek a szíve: a mecsetek nem állanak tótágast és minden tevének megvan a négy lába, sőt az anatómiában sincs semmi ragyogó butaság. A fény jól tud rajzolni.

«De nem lencsén át!»

Ezt hirdetik most a fényképezés praedaguer-reistái (ad vocem: praeraffaelista). El kell dobni az objektivet! Főlöleges, sőt kártékony minden lencse! A magyar Petzval József hiába vetette meg a fotografiai lencsék rendszerének mathe-matikai alapját. Legalább művészi szempontból hiába; mert a legtökéletesebb drága anastigmát sem lát, rajzol olyan igazsággal, mint a semmi. Vagyis parányi lyuk a sötétkamara oldalán. A Leonardo da Vinci camera obscurája ez. Vagy az ős emberé. Mert már a troglodytának is tapasztalnia kellett, elzárván odujának szádáját

az ellenséges világ elől, hogy mikor kint süt a nap és bent sötét van: a holmi csöpp résen beható fény felrajzolja a fe-kete falra a barlang előtt mozgó alakokat.

Sőt talán leskelő-désre is használta ezt a tüneményt a trog-lodyta: kőszekercé-jéhez kapott, mikor látta, hogy — fejjel lefelé — közeledik a fenevad vagy a rosz-zabb: az ember. A nagy Leonardo ezt a tüneményt írta le; s egyben kitalálta a homályos üveget is,

mert ő már vékony papirosra vetítette a képet és a tulsó oldaláról nézte. Ez a kép pedig igen tökéle-tes. Rajza egy a szemével. Mindenekelőtt hibátlan a perspektiva. Ami közel van, nem olyan óriás, mint mikor a lencse néz. Nem torzul el semmi. Továbbá nem áll elő az a jelenség, hogy a kép élessége egyetlen vagyis a közepén legtisztább, de szélül már mindjobban elmosódó. Csodálatos a kép domborúsága és mélysége is. Minden távol-ságnak az igazi értéke van meg. Szóval ez az igazság, csakis ez. Nem a lencse, hanem a semmi: egy tűszúrás a sötét kamara oldalán.

Az angol Colson kapitány és egy tudós francia műkedvelő: Combe hirdetik a fényké-pezésnek ezt a szecesszióját. S immár egész iskolájuk van, a dolognak pedig irodalma. Nem csodálhatjuk e sikert, mert a ki lencse nélkül készített fényképet lát, összezsapja a kezét, oly szép dolgok azok. S mint Diogenes eldobta fapo-harát, mikor látta, hogy pásztorgyerekek a tenye-réből iszik: kedve kerekedik eldobni drága objektívjét. Csakhogy . . . csakhogy is van. A tű-szúrásos kamarával mozgó tárgyat fényképezni még nem lehet, mert a mai lemezek érzékeny-sége ehhez az eljáráshoz nem elegendő. A nyílás ugyanis parányi. Átmérője mindig kevesebb egy milliméternél. E méretnek igen pontosnak kell lennie, különben nem lehet meghatározni a focus-távolságot; vagyis, hogy a lemez mennyire essék a nyílástól. A homályos üveggel való be-állítás t. i. lehetetlen: a kamarába oly kevés fény hat azon csöpp lyukon, hogy a homályos üvegen semmi sem látszik. Csakis a matematika segít-het. Azaz rajtunk tudatlanokon a kész táblázatok. Imhol egy példa. A leggyakrabban használt nyílás átmérője 0.33 milli-méter: ez esetben a lemez távolsága 136 milliméter. Ha egyik vagy másik méret nem pontos, a kép nem éles. Fontos to-vábbá a nyílás sza-bályos volta és tisztasága; a széleinek nem szabad rongyo-soknak lenniök. Kül-földön már árulnak így kilyuggatott fém-lapokat; magunk leg-jobban teszszük, ha stanniólt fúrunk ki meghatározott vas-tagságú tüvel, aztán igen finom csiszoló papírossal egyenget-

Kizárva.
Kórody Zoltán, Mezőkászony.

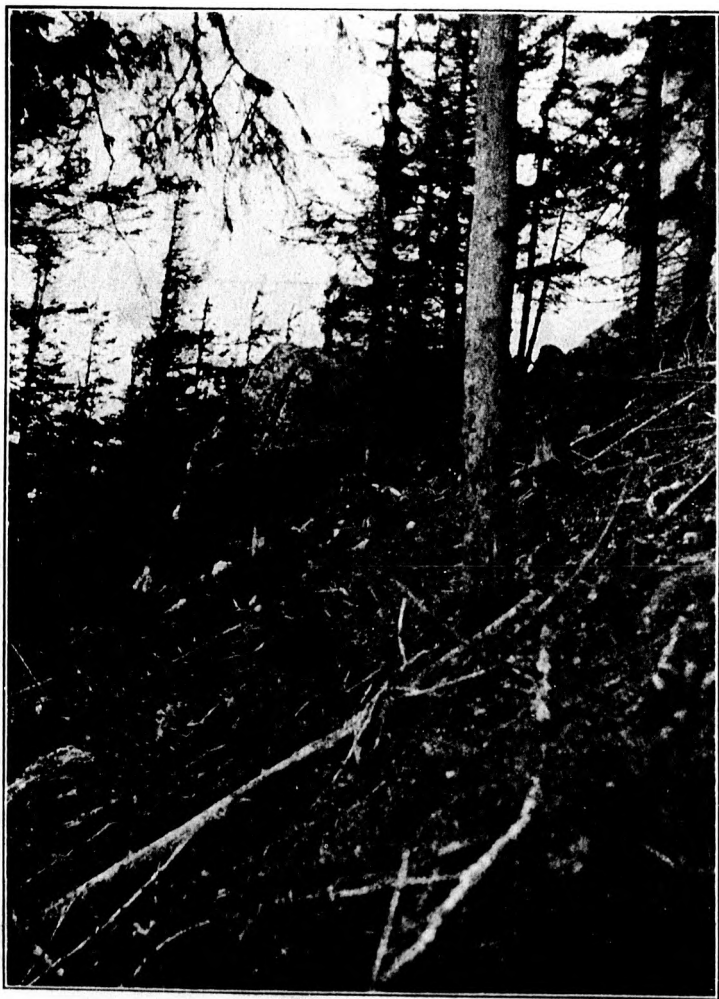

Csengetek ! . . .
Kórody Zoltán, Mezőkászony.

jük el az egészet. Ez a stanniollap ragasztandó a szivardobozból is készíthető, belül feketére mázolt kamara részére. Egynéhány fillér az egész készség költsége. S nem sokkal több a kicsinyítő vagy nagyító szerkezeteké sem; mert ez az eljárás reprodukcióra is alkalmas. Hanem ezzel már nem untatom önöket.

Az exponálás hosszú. Nyári napban sem kevesebb 25 másodpercnél. Árnyékban 4—5 perc. Szobában tíz annyi is. Arcképet tehát csak az készíthet a semmivel, a kinek akad türelmes modelje. A kísérletezést az teszi könnyűvé, hogy exponálásbeli hibáktól nem igen kell tartanunk, mert ebben az egy dologban a sok nem árt meg. E gyéren beszűrődő fényben akkor sem ég el a lemez, ha objektives gondolkodás szerint valósággal ott feledjük. De talán nincs messze az idő, mikor olyan érzékeny lemezeket is fognak gyártani, hogy pillanatzárat kell alkalmazni a csöppnyílás elé: s mire valók lesznek akkor a drága lencsék? Addig azonban szeretnék hírt hallani a magyar kísérletekről és bizonyynyal hallok is, mert nincs műkedvelő fényképész, a kit ez a dolog nem érdekelne.

Tóth Béla.

Pusztuló fenyves. Bárány Imre, Gyergyószentmiklós.

Tehenek a kútnál.

Horváth C. Guido, Budapest.

A festészet, fényképezés és kultúra.

Irta: Georg Fuchs, München.

II.

Mindaz, a mit manap modern alkalmazott művészetnek neveznek, tényleg csak annak a szimptomája, hogy egyrészt a ritmikusan alakuló energiával megáldott ifjúság érzi magában azt a belső mozgó erőt, hogy az isteni alkotási erőnek e sajátjává vált részét a külvilágra hozza és másrészt, hogy a nemzetek külső élete — e ritmikus erők hatalmától áthatva — megkívánja e minőségi kiválóságokban nyilvánuló hatalmas alkotó képességeknek ápolását és fokozását. A festésztől, szobrászattól és elvont építészeti művésztől az ipari és mérnöki művészetekig vezető út csak az első lépést jelenti. Mert a fejlődés folyamata tovább vezet és a haladás nyomán csakhamar tapasztalni fogjuk, hogy nemzeti örökünket csak akkor bírjuk teljesen, ha a felett teljesen uralkodunk, ha azt teljesen lelkünk és nemes egyéniségünk kimerítő kifejezésére kényszerítve, — ahhoz képest át is alakítottuk. Oly kort látunk ismét közeledni, melyben — miként a középkorban a kézműves műhelye, vagy a kőfaragó kunyhója, most az ipar csarnokai, az esztétikai energiát veszik majd fel, fejlesztik és önmagukban használandják fel. Így pl. a fényképezés, e teljesen modern technika, ma már művészet.

Az acél és üvegből való építkezés, mint a mely pályaudvaraink és kereskedelmi csarnokaink részére szükségessé vált, a hajóknak, villamos járműveknek, kerékpároknek és automobileknek szerkezete, a reklámplakát és ezer más és más

dolog, mely a legmodernebb, — ezelőtt teljesen ismeretlen — technika vivmánya, immár a művészetnek bűvkörébe jutnak. Egyszóval: a művészi energia emelkedik és az egyes individualitás kifejezőmódjától az összegyéniség kifejezésének eszközévé tágul ki. A művészet erővé válik, úgy a mint tudományunk is erővé vált, a mikor a technikában, a közegészségben, a mező- és nemzetgazdaságban lépett fel. Mondhatjuk, hogy életünket előbb a tudomány hatotta át, most pedig egy második, esztétikai alakulásba megy át, mely azt kulturájához vezetendi.*

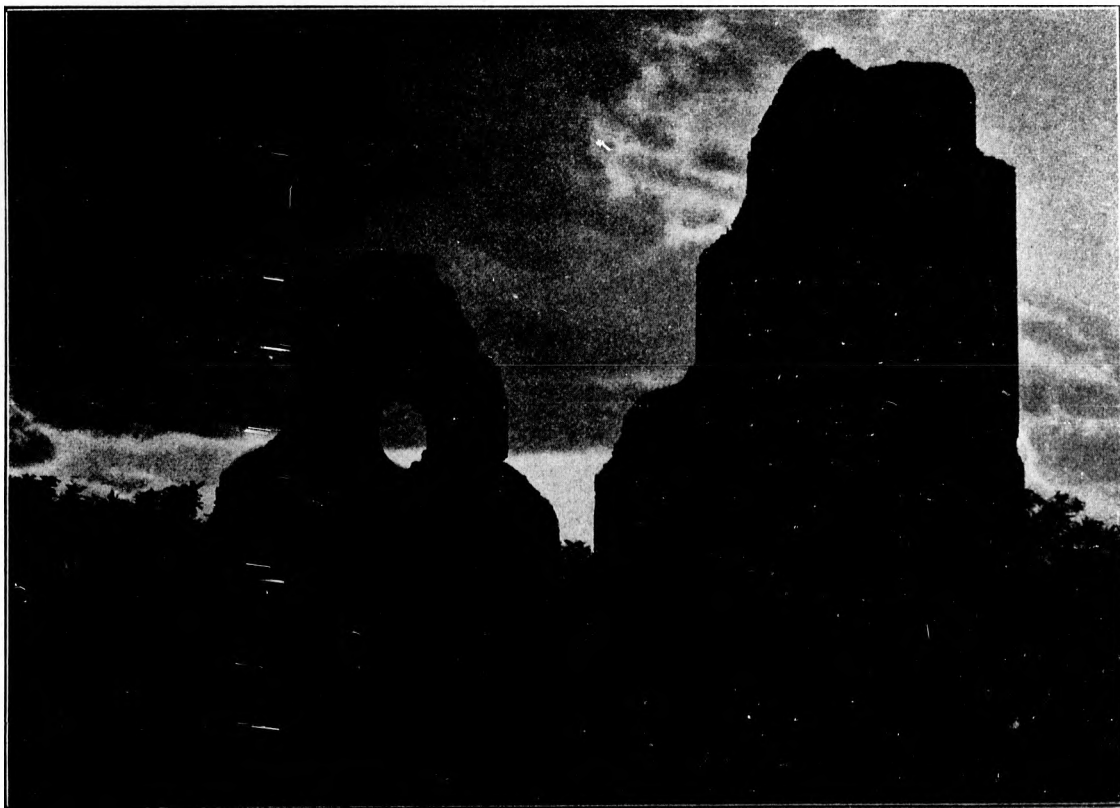
Ezért a művészi erőknek egy részét, mely azóta — nélkülözvén a kellő vásárló erőt — meglehetősen céltalanul táj-, figurális- és arcképfestésben pazaroltatott el, kulturális szükségletű termeléssel — a fényképezés fogja lekötöni. Vagy helyesebben megfordítva: a festő, a ki eddig a kézmű kezdetleges eszközeit az írót, ecsetet, tust, földfestéket, kötőanyagot használta, a modern, finomabban, gyorsabban és kifogástalanabbul dolgozó géphez: a fényképező kamarához nyúl. És vajjon mi a kárhoztató ebben? Igenis, mi csodálatos ebben tulajdonképpen? Vajjon talán az ecset, az írón, a paletta magukban véve szenteltebb valamik-e, mint a fényképező készülék? És ha ez a gép és a kezelésével járó technikai eljárások ma még nem eléggé fejlettek arra, hogy a festői kézművel szélesebb téren kelhessenek versenyre, mégis kielégítő az a tény, hogy szűkebb körben a versenyküzdelen *a fényképezés javára* dőlt el. Minden további körülmény, a színértékek teljes visszaadása is csupán csak a további tökéletesedés kérdése és nélkülöz minden elvi jelentőséget. A modern technikától megszoktuk már, hogy ha már egyszer az elvi megoldás megvan, minden egyéb — a termelési képességnek minőségi finomodására, illetve tökéletesedésére vonatkozó — követelményeknek, melyeket a kultúra tőlük megkövetel, feltétlen biztossággal és óriási gyorsasággal telje-

* «Der Kaiser, die Kultur und die Kunst», Betrachtungen über die Zukunft des deutschen Volkes aus den Briefen eines Unverantwortlichen. München und Leipzig bei Georg Müller, 1904.

sen megfelelni ugyancsak siet. A természetes színű fényképezés e mellett még csak nem is oly döntő jelentőségű, mint azt *Anton von Werner* feltételezni látszik. A radirozó, a rajzoló is lemond a szinekről, a nélkül, hogy a fény és árnyék birodalmában csak egyetlen egy helyet is részéről elérhetetlennek tekintettek volna.

A festőművészet ez ágának számbavehető képviselői a fények különböző lefokozásaiból alkotják képeiket és a lefokozott értékekből és csak ezekből alakul ki műveiknek architektúrája, ritmusa, stilusa. És még akkor is, mikor színeket használnak, ezt csak azért teszik, hogy ezekkel *fényfokozatokat* mutassanak be. A hol az e fajta festészetben színes előadásra, mint öncélra akadunk, feltétlenül biztosak lehetünk a felől, hogy a dekoratív művészettel kötött kompromisszummal van dolgunk. Az «*abszolút*» festésnek legnagyobb mesterei — s ez mindenképp jellemző, — úgyszólván valamennyien végezetül félretették az ecsetet és az írónhoz nyúltak, hogy fekete-fehérben mondják ki utolsó szavukat. Így *Manet*, *Whistler*, *Liebermann* és sokan mások. Sőt a legnagyobb közülük *Rembrandt*, a fényfokozás stílusának e legtökéletesebb típusa, egyúttal a legkevésbé színes és a leghatalmasabb a fekete-fehérben. És ha nem tartanék attól, hogy megköveznek, akkor kimondanám, hogy *a jövő Rembrandtja — fényképezni fog.*

(Folytatjuk.)

Arács romjai.

Gencsy Gyula százados, Nagykikinda.

Kezdőknek.

Sorozatos ismertetés. □ Irta: *Gara Rezső dr.*

— A fényképezés gyakorlati elemei. —

VIII.

A vörös lámpára nézve ennyit: Csakis megbízható helyen vásároljuk, mert az oly rubin (vörös) üveg, mely aktinikus sugarakat is átenged, az összes felvételeink elfátyolosodását vonja maga után. Nagyon sötétvörös üveget ne vegyünk, mert a világítás nem elegendő, természetesen nagyon világosat sem, mert ha sok vörös fény jut lemezünkre, könnyen mutatkozik káros hatása. A vörös lámpa megbízhatóságáról tanácsos aképen meggyőződni, hogy két percig közel előtte tartunk egy fényérzékeny lemezt, melyet azután előhívóba teszünk, minek következtében a lemez megfelekedik, ha a lámpaüveg aktinikus sugarakat még át bocsát. A

hol lehet villamos körtét használni ott — bár drága a beszerzési ára — ilyent használjunk. A petróleumlámpák büze — s ilyent valamennyi gyártmány kivétel nélkül áraszt — nagy mértékben kellemetlenné teszik a sötét szobákban való tartózkodást, annál is inkább, mert mint legutóbb említettük, a legtöbb amatőr nem rendelkezik laboratóriummal, hanem lakóhelyiségei közül a cél-

nak legmegfelelőbbet használja sötét szoba gyanánt. A célnak legmegfelelőbb az lesz, mely aránylag legkönnyebben és legalaposabban sötétíthető el; ez a főszempont. Csak másodsorban szerepel azon körülmény, hogy lehetőleg közel legyen a vízvezeték, vagy valaminő víztartó alkalmatosság. — Általában úgy helyezkedjék el az amatőr, hogy a lámpása alá lehetőleg nagy asztalt állítson, melyen minden csészének és üveg-

nek meghatározott helye van — a sötét szobák homályában nehéz keresgélés útján valamit megtalálni, ott *tudni* kell minden eszköz helyét, mert különben a hosszú tapogatódzás után megtalált eszköz későn érkezett — a lemez vagy egyéb anyagunk addigra elromolhatott.

A negatív eljáráshoz legmegfelelőbb a következő beosztás. Az asztal jobb felén áll az előhívó csésze, előtte — a fal mellett a víztartó. Az asztal bal felén egy

üveg víz, a friss és a használt előidéző, kis csepegtető üvegben 10%-os brómkálium oldat és az üres mérce.

Lemezdozoz és posztó, kazetta és olló (a filmek elvágásához) ne feküdjenek soha az asztalon, hanem egy mellé állított széken.

A rögzítő csészét sem tanácsos az előhívó asztalon elhelyezni, könnyen az asztalra vagy

Tájkép.

Carl Frederiksen, Kopenhagen.

A budapesti nemzetközi kiállításból.

az előhívó csészébe fröccsenhet valami a tartalmából, minek következményei károsak lehetnek. Közeli másik asztalra vagy egy székre legalkalmasabb tenni. A lemezek kiáztatására szolgáló edény esetleg már a sötét szobán kívül helyezhető el.

Ezekután az amatőr vállára vesz egy tiszta törülközőt kéztörlésre, egy törülő rongyot pedig az asztalra ömlött folyadékok felszárítására.

Persze akinek berendezett sötét-szobája van, az mind ezeket célszerűbben és kényelmesebben oszthatja be magának, de az amatőrök többsége nem rendelkezik laboratórium felett s kezdőknek gyakran nehézséget okoz a rendelkezésére álló eszközökkel megfelelő sötét szobává változtatni lakóhelyiségeiket. Tekintettel épp ezen amatőrkezdőkre, véltük hasznosnak fentebbiek megemléítését.

Általában jó, ha az amatőr gondosan készíti sötét szobáját, s a legcsekélyebbre is kiterjeszti figyelmét. A vörös lámpa a szobát egyáltalán nem és az asztalt is csak gyengén világítja meg s így fontos, hogy az amatőr mindent a legnagyobb rendben tartson, eszközeit és üvegeit használat után megszokott helyére feltétlenül visszaállítsa.

Eltekintve attól, hogy a keresgélés alatt lemeze esetleg elromlik, de könnyen földönt az ember valami üveget s a kiömlő folyadék kárba vész, megrongálja a szoba butorát, padlóját. A kinek asztalán nincs viaszkosvászon, az borítsa be többrétű ujságpapírral s így elkerülheti az asztallap bemocskolódását.

S midőn most áttérünk a negatív eljárás

megbeszélésére, szeretnők, ha a kezdő a lehető legalaposabban megjegyzné és mindig gondolna reá, hogy a *rögzítőnátronra nagyon ügyelni kell*. Ha belenyúlt, úgy az előhívóhoz vagy még nem rögzített lemezeihez hozzá ne érjen alapos kézművészet nélkül, a folatok, melyek különben keletkeznek, kárba veszítik a leggondosabban végzett munkát is. *A mi rögzítőnátronnal érintkezett, legyen az kéz, lemez vagy csésze, azt a lehető legalaposabban ki kell mosni.*

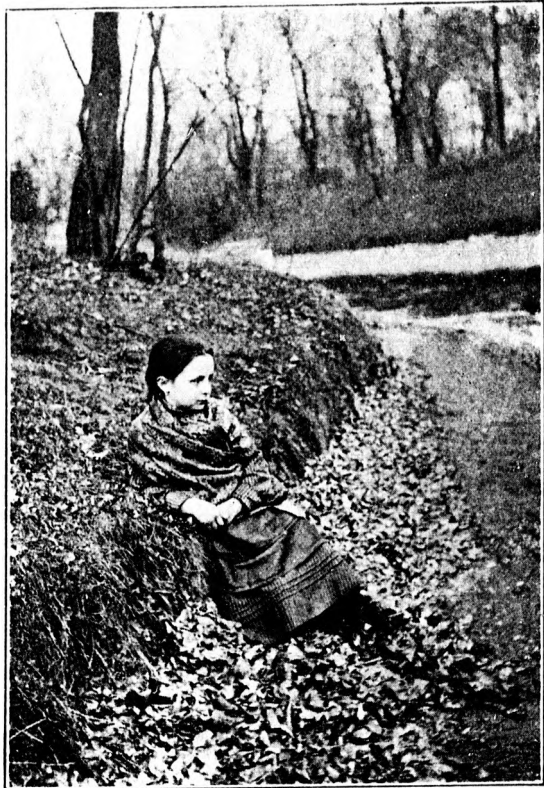

Ábránd.

J. C. Warburg, London.

A budapesti nemzetközi kiállításból.

«Az Amatőr» ez idő szerint az *egyetlen* magyar nyelvű illusztrált folyóirat, mely a *művészi fényképezés* érdekeit szolgálja. Eddig megjelent 24 száma tanuskodik arról, hogy e lap irodalmi és művészeti színvonalánál, valamint kiállításánál fogva a támogatásra érdemes.

Merengés. Südy Ernő dr., Békés-Csaba.

Impressziók a nemzetközi tárlatról.

— Sorozatos ismertetés. —

II.

A magyarok.

Budapest, 1905 szeptember 15.

Nagyon elszomorodtam, mikor először láttam együtt azt az anyagot, a mely a tárlaton hazánkat van hivatva képviselni, bemutatni. És sajtóságos naiv módon még mindig reméltem, hogy ez nem minden, nem a véglegesen lezárt anyag, hogy a hivatalos megnyitásig még sok szép és kiváló munka kerül ki a magyar amatőrök művészi általánosabb voltát bizonyítandó. De hát nem jött. Szörnyű mód restelem a dolgot, de ha már így van, hát ismertetni fogom azt a maroknyi képet. És ezt behatóbban, főleg azoknak okulására, a kik az amatőrfényképezésről csak mostanában térnek, vagy tértek már át a művészi fényképezésnek sokkalta tágabb terére. Szóval a kezdőknek.

Összesen körülbelül száz képből áll a tárlatnak magyar része. Ezek közül a soproni és a budapesti szakegyesület kollektive szerepel. A többi kép részint fővárosi, részint vidéki termék. De nézzük az egyes képeket.

Első helyen szólok *Esterházy* Mihály grófnak műveiről. Ez első hely kettős oknál fogva illeti meg Esterházy grófot. Mint a hazai művész-amatőrfényképezőknek Nesztorát és mint kiváló művész egyéniséget. A kegyelet és elismerés megilleti *első* mesterünket. Az ő képei nélkül,

neve nélkül hiányos volna minden magyar tárlat. «Hullámverés» című képe olvasóink előtt ugyan csak ismeretes. Közvetlenül elkészülte után mint lapunk műmellékletét mutattuk be olvasóinknak.

A kiállítás alkalmából pedig — főleg újabb olvasóinkra való tekintettel — felelevenítettük. Az első közlés alkalmával Kohlman Artúr dr. következőképen méltatta a kiváló minőségű művet: «E képe is nagy koncepció és alapos technikai készütségről tanuskodik. Témája — kedvence — a végtelen tenger, fenyegetően sötét fellegeivel. Szinte látjuk, mint cikkázik át e misztikus sötétségen egy-egy villám hirtelen fénye s hallani véljük a véstjósuló menydörgést. A kép közepén levő zátonyon meg-megtörnek a szilaj hullámok, tajtékot túrva, zúgva, bömbölve. Esterházy gróf e képével, melyet hajóról vett fel, egy tengeri utazás veszedelmes pillanatainak képét festi elénk s mindezt oly mesteri módon, mely csak a nagy művészeknek kiváltságos jellege.» Másik képe a «Fiumei kikötőt» ábrázolja. Mindkét kép kitűnő gumminyomat és az első magyar művész-amatőrünk nagy tudását dicséri. Mily kár tehát, hogy újabban csökkent a művész produktivitása és hogy e két régibb keletű képén kívül újabb műveivel nem ismerkedhettünk meg.

A magyar amatőrök legkiválóbbjai közé emelkedett fel bámulatosan rövid idő (1—2 év) alatt *Feledi* Dezső. Képeinek (289—294) kiviteli technikájául a gumminyomást választotta. És e gumminyomatok technikája kifogástalan. *Feledi* Dezső azon az úton van, hogy a külföld elsőrangú művészeivel egysorban emlegessék nevét a külföldön is. Belső tartalom tekintetében azonban még fejlődést remélünk e nagy tehetségű művész-amatőrünktől, mert hiába, képeinek egyike-másika — bármily tökéletes is technikájuk — hidegen hagyja a nézőt. Művei közül külön is kiemeljük *Popper* Dávid gondokaművész-zeneköltőnek kiváló arcképét (289). Kár, hogy a lábak természetellenesen elhelyezettek és nagyon is elrajzoltak. Az egésznek kitűnő koncepciója, mesteri beállítása a nyugalom, mely az egész képen előmlik, e hiba dacára is, a tárlat egyik legjobb képévé avatja ez arcképet. Kevésbé jelentékeny alkotás a magyar férfi-feje (290), nagyon hangulatos «Esti hangulat» c. képe (291), míg a 292. sz.-ból e hangulat teljesen hiányzik. *Bártfai* piaca (293) szépen temperált, hatásos városi életkép és mintául szolgálhat másoknak. Profil-tanulmánya női fej (294) kissé modoros és inkább valamely jobb szakfényképező kirakatához, mint a művész kiváló minőségéhez méltó.

Mario.

(Folytatjuk.)

A művészi fényképezés néhány főbb szabálya.

Mr. Cox a «The Amateur photographer»-ben ismert angol fényképező művész többek között a következő szabályokat állítja fel, mint olyanokat, melyek a művészi fényképezésben elsőrangú fontosságúak.

1. A kompozícióban a teljesen vízszintes elrendezés kerülendő. 2. Fontos képkalkoló részeknek sohasem szabad a képben közvetlenül egymáshoz állniok. Ugyanez áll a fények elrendezésére nézve is. 3. Ügyeljünk arra is, hogy a főfények mellé, illetve alá mellékfényhatások ne kerüljenek még akkor sem, ha ez utóbbiak a főfények visszfényei volnának, hanem ellenkezőleg igyekezzünk a legvilágosabb részt mindig egy kevéssé jobbra vagy balra vinni. 4. Hasonlóképpen kezelendők a kép mélységei is. 5. A képekben levő fontos tárgyaknak pl. épületeknek, fákknak, vagy domboknak stb. magassága gyakran jobban ábrázolható azzal, hogy alájuk élő lényeket, (embereket, vagy állatokat), de esetleg élettelen tárgyakat pl. padot, csónakot stb. helyezünk el azoknak lábához. Ámde ezeknek sohasem szabad a képnek vagy a kép e főtárgyának kellős közepébe esniök. 6. Ritkán vagy sohasem szabad a horizontnak a kép közepébe esnie. 7. A staffázs, háttér arra szolgáljon, hogy a szemlélték tekintetét egyik tárgyról a másikra fokozatosan vezesse és arra, hogy az egyes részeket enyhén válassza el egymástól. (De úgy, hogy a főtárgy a képeket uralja, a többi pedig e köré csoportosuljon. — A szerk.) 8. Ha árnyék vetődik az épületre, mely a fényeket a képben kettéosztja, úgy legyen a képben valamely oly kis tárgy, a mely világosabb legyen valamivel, mint az árnyék és sötétebb, mint az utána következő fény és ez szolgáljon azután arra, hogy átmenetet létesítve, a fényeket és árnyékokat összekösse. Ámde e kis tárgyat felette ügyesen kell belevinnünk a képbe, nehogy feltűnjék és ezzel az összhatást lerontsa. 9. Részletezett fénybevezetéssel külsük tehát össze a fényt és árnyékot, ámde ennek nem szabad sem a fények tisztaságának, sem pedig a nagyobb felületek, foltok tónusértékének rovására történnie.

E szabályok minden amatőr részéről figyelemre méltók és a saját és mások képeinek ezek alapján való összehasonlítása érdekes eredményre, további tudatos fejlődésre vezetend. Gyakran fogjuk ily módon az e szabályoktól való eltérést megállapítani és egyuttal azt is, hogy képeink miért távolodnak el, vagy közelednek mások munkáihoz. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy e szabályok képek készítésének, — hogy úgy mondjuk — recipéjéül szolgáljanak. Korántsem. Hanem inkább arra való, hogy gyakori kompozicionális hibákra terelve a figyelmet, ezeknek tudatos elkerülését tegyék lehetővé. Ezeknek szemmel tartása mellett csakhamar meg fogunk győződni arról, hogy a legáltalánosabb eltévelyedésektől óvó kitűnő útmutatót nyertünk általok. Figyelemmel kísérésüket pedig annál is inkább ajánlhatjuk olvasóinknak, mert alkalmazásuk nem ütközik semmiféle nehézségbe.

K. B.

A katatypia elvéről.

Közli: Raabe G. A.

Különös és új másolási eljárást találtak fel Ostwald és Gross németországi tanárok: Ennél t. i. a fény nem játszik szerepet; az eljárás a katalysisen alapszik.

Katalysisenek az oly vegyi folyamatot mondjuk, melynél a vegyi reakció időtartama bizonyos anyagok hozzá-

tétele alapján, megrövidül vagy lassúdik. Ezek az anyagok a «katalyzátorok».

Lássunk néhány kísérletet:

Kaliumbromat és pyrogalussav csak igen lassan hatnak egymásra, miközben egy barna test képződik. Ha azonban finoman elosztott platínát teszünk közéjük, úgy ez a folyamat (ez egymásra hatás) lényegesen gyorsabban megy végbe. Itt tehát a platina játsza a katalyzátor szerepét. Ha tehát papírt kálíbromáttal és pyrogallussavval preparálunk és ezzel egy platínakópiát hozunk kontaktusba, akkor azon helyen, ahol a pyrobromatréteg a platínával kerül közvetlen érintkezésbe, a barnulás gyorsabban fog végbemenni, körülbelül 45 perc alatt a platínaképnek vörösbarna másolatát kapjuk.

Az eredeti kép változatlan maradt, az eljárást pedig újból ismételtük.

A katatypianál leglényegesebb a hidrogénsuperoxyd. Ez folyékony állapotban kerül eladásra. A levegőn lassan bomlik, miközben oxygént fejleszt.

Ezen bomlási folyamat finoman elosztott ezüst, vagy platina jelenlétében igen gyorsan megy végbe.

Ha tehát egy brómezüst negatívot vagy egy negatív platínakópiát hidrogénsuperoxyddal (lehetőleg étherikus oldatban) kezelünk — akkor az a negatív ezüst- vagy platinamentes részein ép marad, az ezüstös, illetve platínás részekben azonban megbomlik, miáltal láthatatlan pozitív képet kapunk.

Ha tehát a platinnegatívot a másolókeretben zselatinnal bevont papírral hozzuk kontaktusba, a hidrogénsuperoxydkép néhány másodperc múlva a zselatinrétegre megy át.

Ezt a latens képet vasoxydul sókkal (pl. vasgáliccal) előhívhatjuk, a midőn gyenge kopiát kapunk, melynek bizonyos oldatokkal a legkülönbébb színeket adhatjuk. Így pl. a gallussav violaszínű képet ad.

A hidrogénsuperoxydnek továbbá az a tulajdonsága is van, hogy a gelatint koagulálja, minélfogva a katatypia a pigment- és gumminyomásnál is alkalmazható.

A kísérletezések e téren ugyan még nincsenek teljesen befejezve és az eljárás még nagyon rászorúl a tökéletesítésre, hogy praktikus hasznát vehessük.

Megjegyezzük még, hogy a katatypia nem alkalmazható minden másolási eljárásnál — sikerrel. Így pl. az egyszerű megszokott bróm- és klórbrómeljárások jelenleg sokkal előnyösebbek, mert a megvilágítási idő minimális és egyszersmind megengedi a kép jellegének tetszés szerinti alkotását.

Balatoni naplemente.

Tóth Ignác, Budapest.

Fényképezési eljárások.

A legegyszerűbb savanyú fixáló fürdő. A legegyszerűbb és egyúttal a vegyi törvényeknek is leginkább megfelelő az, melyet a közönséges rögzítő nátronnal való káliummetabiszulfidnak hozzáadásával nyerünk. A káliummetabiszulfid mennyisége nem mérhető, ha mérleg nincsen kéznél, akkor egy deszertkanálkányi káliummetabiszulfidot vehetünk $\frac{1}{2}$ liter rögzítő nátronnalhoz. Ha azonban pontosan akarjuk a fürdőt elkészíteni, akkor vegyünk 30 gr. káliummetabiszulfidot és 90 gr. fixáló nátront összesen $\frac{1}{2}$ liter vízre. E fürdő nem oly olcsó, mint mások, melyeket nátriumsulfittal és valamely savval állítunk össze, de oly könnyen készíthető, a nélkül, hogy hibát követnénk el vele és a nélkül is, hogy oly fürdőhöz jutnánk, mely szétbomlott rögzítő nátront tartalmaz, miszerint e körülmény már magában véve is az adott recipe alkalmazása mellett szól.

Hydrochinon kombinációja rodinállal. A Goldsmith a «The Phot. News»-ban hydrochinonnak rodinállal való következő keverékét ajánlja:

A. oldat.

4 gr. hydrochinon
14 kcm. rodinal
20 gr. nátriumsulfid
200 « víz

B. oldat.

10 gr. hamuzsír
200 « víz.

Normális expozíciókra csupán az A. oldatot használjuk. Ha gyorsabb előhívást óhajtunk, az A. oldathoz néhány cseppet a B. oldatból öntünk. Nagyon rövid expozíciónál, valamint teljesen alexponált lemezeknél úgy az A., mint a B. oldatból egyenlő részek veendőek.

Platinképek uranszinezése. A «Photography» egyik legújabb számában olvassuk, hogy Mc. Intosh platinyomatokhoz a következő F. T. Payne-től eredő előírást ajánlja. Három és pedig

10%-os urannitratoldatot
10%-os vörösvér-lúgsóoldatot és
10%-os nátriumsulfidoldatot

készítünk e célra. Használatra mindegyik oldatból 4 kcm.-t veszünk és ehhez összesen 180 kcm. vizet öntünk, melyhez előzőleg 12 kcm. jégcetet kevertünk. Ha e színező túlságosan energikus hatást tenne, higítsuk egy kevés vízzel.

Lemezeknek ujságpapírosba való csomagolása. Elővigyázatlan amatőrök exponált, — de gyakran még meg nem világitott lemezeiket is — ujságpapírosba csomagolják akkor, mikor a kazettából kivesszük, hogy azután később előhívják. Hogy ez mily káros következményekkel járhat, tapasztaltuk mi is évekkal ezelőtt külföldi

utazásunk alkalmával. Most a «Dresdener Neueste Nachrichten»-ben olvassuk a következőket. «Nem is szólva arról, hogy a vékony ujságpapíros az üveglemez sarkai könnyen kiszakítják és az ekként keletkezett réseken illetéktelen fény hatolva be, lemezünk fátyolt kap, az ujságpapíros nyomtatott betűi már a legrövidebb érintkezés után is a lemez vegyi rétegére másolódnak. E másolat vagy azonnal látható, vagy pedig a világos papírban rejtőző aktinikus sugarak hatása alapján kezdetben ugyan láthatatlan, de az előhívásnál feltétlenül előtűnik.» Figyelmeztetjük tehát olvasóink közül főleg a kezdőket e lemez, felvétel, idő, fáradtság, pénz, de főképen kedvrontó körülményre, mely ellen utólagos orvosság nincs. De nem is kell, mert a baj felette egyszerűen elkerülhető, ha megszívleljük az intelmet: «*lemezeinket ne csomagoljuk ujságpapírosba! . . .*»

A phototegia. Nemrégiben Ernest Coustet a «Le Moniteur de la Photographie» c. lapban egy új eljárást közölt, a melylyel diapozitívek és negatívmásolatok állíthatók elő. Ez eljárásról, melyet phototegiának nevezett el, most újabb adatokat közöl. Ezeket röviden a következőkben foglaljuk össze. Bármily előhívóval, — kivéve a pyrogallolt — készítenek egy negatívot, melyet oly soká hívunk elő, míg a lemez hátlapján a legmélyebb árnyékok láthatóvá lesznek, azután jól lemoszuk. Az ez utáni eljárások már nappali fénynél történhetnek. E végből a következő oldatot állítjuk össze:

1000 kcm. víz
100 « sósav
50 gr. bariumsuperoxid.

A bariumsuperoxidot a sósavas vízhez kis adagokban folytonos keverés közben adagoljuk. Ez oldat hűvös helyen tartandó. Az így készült oldatból a tálcába öntve, a negatívot beletesszük. A tálat pedig gyengén himbáljuk. Mihelyt a réteg egy kevésse oldódni kezd, az oldatot visszaváltjuk a palackba és a tálat tiszta vízzel töltjük meg. A radukált ezüst-részecskék eloldatnak és a mennyiben még néhány ezüst-részecske benne maradt volna, ezek körömhegygyel könnyen eltávolíthatók. Esetleg újra is betehetjük a negatívot az oldatba. Az eredmény *diapozitív* lesz, melyet a zselatin-réteg és a különböző erősségű nem redukált ezüstsók képeznek. Az ezüst eltávolítható és a film alapos mosás után színezhető, vagy az ezüstsó is redukálható. Az ekként készült zselatinreliefdiapozitívek megfestésére vízben oldható anilinfestékek használhatók. Ugy vetítésre, mint ablaktranszparenszekre felette alkalmasak. Hogy negatívmásolatokat nyerhessünk, előbb kontakt másolással, diapozitív készítenő, melyet azután a fenti leírás szerint kezelünk.

Keserves pillanat. Kóródy Zoltán, Mezőkászony.

Lapunknak komoly irányát az utóbbi időben a külföldön, főleg Németországban mindjobban ismerik fel azok, a kiknek hivatása, hogy az amatőrök kezébe egyre tökéletesebb eszközöket adjanak, melyek segítségével azok teknikailag is egyre tökéletesebb képeket állíthatnak elő. Ez örvendetes körülményről számot tesz az a sok küldemény — mint papirosok, lemezek, vegyszerek mintái, árjegyzékek, folyóiratok, önálló szakmunkák, egyes kisebb-nagyobb ismertetések és sok más egyéb produktuma a külföld fotoiparának és ircdalmának — mely naponta szerkesztőségünkhöz beérkezik. Minthogy pedig e szerek nagy része romlásnak van kitéve és szerkesztőségünknek tagjai a felhalmozódó anyagot legfeljebb csak kipróbálni, — de nem egyszerre az egészet felhasználni — képesek, ezért elhatároztuk, hogy ezeknek nagyobb részét ezentúl előfizetőinknek rendelkezésére bocsátjuk akként, hogy minden egyes számban beszámolván a legújabb beérkezett ipari cikkekről, azokat betürendben előfizetőinknek kívánságára a postaköltség előzetes beküldése esetén *teljesen ingyen* bocsátjuk rendelkezésére. Ily módon egyúttal azt is lehetővé akarjuk tenni, hogy előfizetőink a legkülönbözőbb gyártmányokra könnyebben és a nélkül ismerkedjenek meg, hogy e kísérletük — nagyobb mennyiségben lévén kénytelenek vásárolni — tetemesebb pénzáldozataikba kerüljön. Alább közölvén a legújabb beérkezett dolgok lajstromát, megjegyezzük, hogy egy-egy előfizető egyelőre csak egy-egyféle cikkre reflektálhat. A küldeményt minta érték nélkül szállítjuk és a mennyiben valamelyik cikk időközben — a beérkezett ily tárgyú levelek időbeli sorrendjét tartván szem előtt — már elfogyott volna, más, esetleg hasonló célra szolgáló, de ugyanazon gyártmányú cikket küldünk. A multkori sorozatban csakis a «C» és «D» kezdőbetűs olvasóink és eddigi munkatársaink — cikkek és képek tekintetében — vehetnek részt. Ez iránti megkeresések lapunk áruminta-osztályához (Budapest, VII., Király-utca 89.) intézendők. *A kért és átvett szerek ismeretetését kérjük.*

Beérkezett folyóiratok. «*Fotografia*» havi folyóirat — szerkeszti és kiadja Kiss Zoltán, Szombathely — szeptemberi füzeté a következő tartalommal: Pigment-diapozitívek. — Fényképek felragasztása és keretezése. — Szakvélemények Kiss Zoltán: «A fényképezés kézikönyve» című mű harmadik kiadásáról. — Az «Agfa»-lemezek. — Eljárások. Szerkesztői üzenetek.

A «*Bulletin Photoglob*» Zürichben megjelenő folyóirat szeptemberi füzeté számos képet tartalmaz, a legutóbbi pályázat nyertesei közül, melyeket a Dr. Barbieri tanár tollából eredő magyarázó és méltató cikk kísér. A szöveg között a következő cikkeket találtuk: Dr. Barbieri tanár: Törvénykezési fényképezés. — Fritz Hansen: A szárazlemezekről. — Willy Frerk: Melyik előhívó a legjobb? Iskolai és egyesületi hírek, Könyvekről, Ipari hírek és fényképezési eljárások. E folyóiratot a zürichi Polygraphisches Institut A.-G. adja ki. Mutatványszámot *lapunkra való hivatkozással*

esetén ingyen és bérmentve küld a — «*komoly*» érdeklődőknek.

Új foto-kézikönyv. A *J. Hauff & Co G. m. b. H.*, Feuerbach (i. Württemberg) új foto-kézikönyvet adott ki mostanában és szerkesztőségünkhöz intézett levelében arról értesít bennünket, hogy e kis könyvecskét «*Az amatőr*» olvasóinak *készséggel küldi meg ingyen és bérmentve, ha ez iránt hozzá, lapunkra való hivatkozással fordulnak az érdeklődők.* A hozzánk beküldött példánynak előszavából a következőket emeljük ki: . . . «Azok a haladások, melyeket a fényképezés az előhívásról kiadott kis füzetcskénk óta tett, valamint a gyárunk bevezette új előhívók, lemezek, filmek és más különlegességek arra indítottak bennünket, hogy egy teljesen modern és átdolgozott új foto-kézikönyvet adjunk ki. A lemez előhívása és további kezelése a felvételnek sorsát intézvé, új kiadásunkat oly irányban bővítettük, hogy az mindenre a mi a lemez kezelésére vonatkozik, általánosságban ugyan, de behatóan kiterjed és felvilágosít. Ily módon e kis könyvecske szűkebb értelemben és keretben «a fényképezésbe való bevetés»-sé lett, a melynek útmutatásai egynémely balsikert tesznek elkerülhetővé. Ez új kis foto-kézikönyvet olvasóinknak figyelmébe ajánljuk.

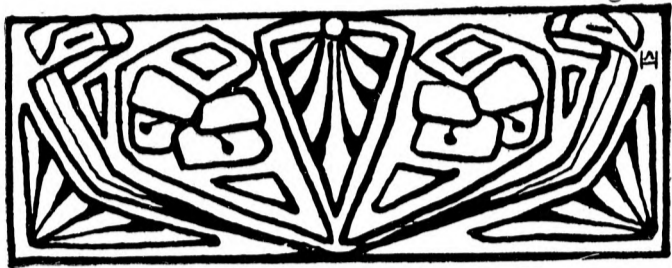
A zombori amatőr-fényképezők egyesülete.

A «Bácska» c. lap erre vonatkozólag most a következőket írja: «A helybeli amatőr-fotografusok, amint értesülünk, az egész vármegye amatőr-fényképészeinek bevonásával egyesületet akarnak alakítani. Ez egyesületnek célja az volna, hogy az amatőröknek mindenféle tekintetben módot nyújtana arra, hogy a fotografálás mesterfogásaival megismerkedve, művészi, tartós becű képeket készítsenek. A megalakulást szeptember hó folyamán tervezik. Mi a magunk részéről csak üdvözölhetjük az életre való eszmét és kívánjuk, hogy a terv minél előbb meg is valósuljon.» Lapunk olvasói bizonyára még emlékeznek azokra a cikkekre, melyeket szerkesztünk, *Kohlman Artúr dr.* a vidéki egyesületek alapításának érdekében írt. Zombori amatőr-bajtársaink is e cikkek hatása alapján határozták el a tömörülést. Ime tehát az eszme testet ölt. Fogadják ez alkalomból zombori bajtársaink őszinte üdvözlötünket!

Amatőrök figyelmébe! A Váci-körút és környékén lakó amatőröknek figyelmét felhívjuk *Bienenstock József és Fia* optikai és fényképezési szaküzletre (VI. ker., Váci-körút 47., Podmaniczky-utca sarkán), a hol a fényképezéshez szükséges cikkeiket legjobban beszerezhetik. Egyetlen vásárlási kísérlet elegendő arra, hogy erről mindenki meggyőződjék.

A «Gevaert-féle papirosok»-ra felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiváló jó minőségük, olcsóságuk a legjobb ajánló levelük. (Lásd a hirdetési rovatot.)

Klisék. A lapunkban kiadott képeknek művészi reprodukcióról tanuskodó kliséit az előállítási ár feléért örökáron eladjuk, vagy mérsékelt kölcsöndíj fizetése esetén más lapoknak kölcsönbe is adjuk. E klisékről készíthető mindennemű reprodukciónak nyomtatását is elvállalja «*Az Amatőr*» kiadóhivatala.

Külföldi krónika.

Magyar feltaláló előadása osztrák egyesületben. Mint Bécsből értesülünk, az «Oesterreichischer Photographen-Verein» augusztusi havi üléseinek egyikén a tagok szokatlanul nagy számban gyűltek össze, hogy egy magyar feltalálónak, *Mayering* Károly budapesti gyárosnak előadását meghallgassák. Mint olvasóink még emlékezni fognak, *Mayering* Károly, az új folyadéklencséknek feltalálója, a kit a magyar közönségnek úgy cikkben, mint képen, lapunk mutatott be elsőnek. A nyert tudósítás szerint a felolvasó-est a következőképpen folyt le. Mindenekelőtt *Max Jaffé* emelkedett szólásra, hogy a felolvasó vendéget az egybegyűlt tagoknak és vendégeknek bemutassa — röviden utalván a *Mayering* Károly korszakalkotó találmányára. Azután felkérte a feltaláló felolvasót, hogy találmányával az egybegyűlt hallgatóságot ismertesse meg. *Mayering* Károly erre röviden elbeszélte, hogy mint jutott 15 évvel ezelőtt arra a gondolatra, hogy folyadéklencsét szerkeszsen és hogy — óriási nehézségek leküzdése után, végre mint sikerült neki használható eredményképpen a mai szerkezetű lencsét előállítani. Ezután előadását azoknak a — szabadban, szobában nappali és művilágításnál készült idő- és pillanatképeknek bemutatása kapcsán, melyeket a saját találmányú folyadéklencsékkel készített, használhatóságát bizonyította be. Különösen kiemeli tudósítónk, hogy e képekből a hallgatóság arról győződött meg, hogy fényerő, mélység, élesség, a színérték helyes visszaadása ez objektívet az igen jó minőségűek közé emelik. Feltűnést keltett továbbá a *Mayering*-féle lencsék hihetetlen olcsósága is. «Tekintettel továbbá arra — így írja tudósítónk — hogy *Mayering* a kis kézi kamarába szükséges lencsétől, egészen 1 m. 20 cm. átméretű lencsét is készített már és meggondolva azt, hogy egész 3 méter átmérőjű méreteig az eddig mesés nagy előállítású optikai lencsét *Mayering* már a közel jövőben szándékozik gyártani, e találmánnyal az összes eddigieket messze elhagyja. Az által pedig, hogy *Mayering* már a közel jövőben kombinált lencsét fog készíteni, a fényképezés minden ágát meg fogja hódítani» . . . Végezetül a feltaláló magnesiumfény mellett az összes megjelentekről felvételt eszközölt, mire *Grillich* udvari fényképész a feltalálónak érdekes felolvasásáért köszönetet mondott.

Tóth Béla cikkét, mint olyat, mely olvasóinkat elsősorban érdekli, a szerző beleegyezésével, a «Pesti Hírlap»-nak egyik utóbbi számából vettük át.

Olvasóink köréből.*

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A pesti lapokban, de kitűnő lapjában, «Az Amatőr»-ben is megbotránkozással, de másrészt sajnálattal olvastam a Foto-Klubnak Az Amatőrrel való konfliktusát. Sajnálattal azért, mert a *Foto-Klubnak erkölcsi kötelessége volna nem elnyomni, hanem teljes erejéből mindenben elősegíteni egy, az amatőr-fényképezés szolgálatában álló organumot még akkor is, ha az a lap nem hivatalos közlönye a klubnak.*

Megbotránkozással olvastam azért, mert ezen a hirdethd kiállításon előfordult olyan dolog is, a mi ellentmond a Foto-Klub azon céljainak, hogy az ország amatőrjeit tömörítse s velük a fényképezés nemes sportját és művészetét mindjobban megkedveltesse. Úgy látszik, hogy ebben a Klubban a «sógorság-komaság» tényleg annyira lábrakapott, hogy az egyik sógor azt hiszi, hogy a komájának kell a kiállítás rendezése körüli dolgát elvégezni.

Történt pedig a dolog, igen tisztelt Szerkesztő Úr, a következőképpen: Megmozdultunk mi is aradiak, hogy ha művészi fénykép-kiállítás van Budapesten, hát nézzük, tudunk-e mi is művészi felvételeket készíteni. Felküldött *Faix* Jaques amatőrtársam 30, én pedig 36 sztereoszkop üvegekét. El is fogadta a zsűri őket egytől-egyig úgyannyira, hogy még a katalógusba is fel vannak véve. Vártuk türelemmel a kiállítás megnyitásának napját s dagadt a keblünk, hogy mi is hozzájárultunk egy csöppel a magyar amatőr-fényképezés diadalához. Mekkora volt azonban meglepetésünk, midőn képeinket *nem a kiállítási teremben, hanem a raktárban találtuk meg.* Azért, mert képeink modern 9×18 cm. nagyságúak s «nem férnek el Budapest egyetlenegy sztereoszkop-szekrényébe sem». Hát kérem, az ilyen védekezés egy erkölcsi testületől, mint a milyen a Foto-Klub, — mely jelentkezési szabályaiban folyton azt hangoztatja, hogy a kiállítóknak sztereoszkop-szekrényt készséggel bocsájt rendelkezésére — el nem fogadható. Ellenben egyszerűen konstatálható, hogy *a Foto-Klub velünk szemben — kik fáradságot, időt és pénzt nem kímélve, készültünk el a kiállításra — szavát meg nem tartotta.*

Tudta a Klub már július 15-én, hogy képeink 9×18 centiméteresek, mert azokat pontosan bejelentettük, de egy szóval tudtukra nem adták, hogy vagy szekrényben küldjük fel, vagy egyáltalán ne küldjük fel, mert így ki nem állíthatók. Vagy pedig a jelentkezési szabályzatokba nem teheték volna-e ki a képek pontos méreteit? Aztán kérem, ha ez az eset *Kutyabagason* történik, a hol a falu kovácsa talán nem tudja azt a képtartó szerkezetet megnagyobbítani vagy javítani, az hagyján; de Budapesten, az ország fővárosában ne akadjon ember, a ki majdnem két hónap alatt (jul. 15. — szept. 8.) meg tudta volna azt a szerkezetet igazítani, az már hallatlan! *A Foto-Klubnak az előzmények után képeinket még akkor is ki kellett volna állítania, ha a kérdéses szekrényeket újjonon, nagy áldozatok árán szerzi is be, vagy csináltatja meg.*

Mi aradiak megalkottuk véleményünket a Foto-Klubról. De azért még sem öli el bennünk a fényképezés nemes sportja és művészete iránt táplált rajongó szeretetünket, hanem dolgozunk tovább kitartással és óvakodunk a *Foto-Klub kiállítására máskor is képeket felküldeni.*

Melyek után maradtam tekintetes Szerkesztő úrnak Aradon, 1905 szeptember hó 10-én

igaz híve

Matusik Márton, tanár.

* E rovat alatt készséggel adunk ki bármily rövid kis közleményt, mely valamely a fényképezés terén szerzett tapasztalatot, újítást, találmányt vagy sérelmet közöl amatőrtársainkkal. — A szerk.

Tekintetes Szerkesztőség!

Megütközéssel olvastam a Photo-Clubnak most, a kiállítás alkalmából az Amatőrrel szemben elkövetett eljárásáról. *Pedig örülhetne az egyesület, hogy van egy szaklap, a mely őt támogatná és az érdeklődést és figyelmet rá felkeltené.* Mert bizony az Amatőr megszületése előtt félannyi amatőr nem volt Budapesten, s a Photo-Club az amatőr- és művészi fotografálásnak nem szerzett annyi hívet, mint «Az Amatőr» rövid egyéves megjelenése óta. *Nekem legalább mindig ünnepnap az, mikor megkapom az Amatőrt, s egy pár napig, többször is elolvastva és átnézegetve, élvezem.*

További sikert kívánva, vagyok

Budapesten, 1905 szeptember 12-én.

hazafias üdvözlettel hívök: *Cseley Elemér.*

A fénykép-kiállítás és az — Amatőr. Műkedvelő fényképészeink lapja, a szépen illusztrált «Amatőr», még a kiállítás megnyitása előtt szerződésileg biztosította magának a kiállított szebb fényképek reprodukálását. A Photo-klub rendező-bizottsága azonban most egyszerűen megtagadta e képek reprodukálását. Az «Amatőr» mindennek dacára díszes ünnepi számot adott ki és nagy áldozattal külföldről szerezte meg a kiállítások kiváló képeinek mását. Csodáljuk, hogy a Photo-klub és az «Amatőr» nem férnek meg békésen egy kalap alatt. Hiszen mind a kettő műkedvelőink érdekeit szolgálja, nem tehetnék ezt egyetértéssel? (A «Pesti Hírlap» f. é. szept. 10-iki számából.)

*

Tekintetes szerkesztőség!

Alólirott következő tiszteletteljes kérelemmel járulok a tekintetes szerkesztőséghez. Mint amatőr — lelkesülve e hazánkban csak mostanában fellendülő művészetben, — több gimnáziumban meglátogattam az év végén kiállított rajzkiállításokat és azt tapasztaltam, hogy azok legtöbbször amatőr-fényképezési kiállításokkal is kapcsolatos volt. A szamosujvári állami főgimnáziumban azonban, — melynek növendéke vagyok — ez nincs meg, jóllehet a diákok közül meglehetősen sokan amatőrök, kiknek ambíciója valószínűleg nagy fokban emelkedne, ha azzal a tudattal dolgoznának, hogy munkájukat eredmény fogja koszorúzni, t. i. ha gimnáziumunkban az évvégi rajzkiállítással együtt jobb képek is ki volnának állítva. Többen tehát — mélyebb tanulmányozás alá véve a dolgot, — azt véltük leghelyesebbnek, ha egy *diák-amatőr klubot* alkotnánk, melyet nézetünk szerint az igazgatóság is jóváhagyna és támogatna. Nemcsak a kézi ügyességet fejlesztené ez ki, hanem főképpen elvonná a tanulóiifjúság idejét a haszontalan és esetleg ártalmas szórakozásoktól stb.-től. Szíveskedjenek tehát kérem ez eszméről véleményt mondani, illetve írni, a mit mi majd a klub engedélyezésének kérvényével együtt fogunk benyújtani az igazgatósághoz. Szíveskedjenek továbbá utasításokat adni ahhoz, hogy hogyan érvényesülhetne ez a terv és hogyan lehetne a tagok számát szaporítani és egyáltalán ha van és lehetséges hasonló egyesület alapszabályaihoz juttatni. Mi volna szükséges és mily költségekkel járna. Továbbá szíveskedjenek egy *megbízható céget* is ajánlani, a melynél lehetőleg olcsó, de jó gépet beszerezni lehetne és melyiket ajánlaná az ily kezdő amatőröknek. Mi ezután is köszönetet mondunk és tőlünk telhetőleg annyival fogunk köszönetünknek, bár felette csekély kifejezést adni, hogy szép lapjukat megrendeljük. Kérünk néhány pontot, melyet az engedély iránti kérvényünk indokolásául felhozhatnánk. Fogadják köszönetünk és kiváló tiszteletünk kifejezését.

A létesítendő «Szamosujvári amatőr deák-klub» nevében
Feldmann Hugó, gymn. VIII. oszt. tan.

IRODALOM.

Bessenyei I. Fényképek előállítása	1.20
Kiss Zoltán. A fényképezés kézikönyve, III, bőv. kiad.	3.60
Meczner S. A műkedvelő fényképezés kézikönyve. Különös tekintettel kezdőkre. 28 képpel és 4 képmelléklettel	3.20
Moller M. A fotografálás elemei	4.—
Sajóhelyi B. Fotografálás	—60
Schmidt F. A gyakorlati fotográfia kézikönyve. Kötve	6.—
Allim M. Die Grundlinien der Amateur-Photographie. Ein kleines Handbuch für Anfänger und Geübte ...	3.—
— — Die Photographie	1.80
Anschütz O. Die Photographie im Hause. Lehrbuch für Amateure. I. Das Porträt.	3.60
Bühler C. Kleines Lehrbuch der Photographie. Zur Selbstbelehrung	1.20
Burton W. K. ABC der modernen Photographie	1.80
Dawid L. Ratgeber für Anfänger im Photographieren ...	1.80
— — Die Moment-Photographie	9.60
Emmerich G. H. Werkstatt des Photographen. Ein Handbuch für Photographen und Reproduktionstechniker, mit 12 Tafeln u. 255 Abbildungen im Text (1904.) kötete	9.60
Eder J. M. Ausführliches Handbuch der Photographie. I. Thl. I Hälfte. (A II—IV. kötet is megjelent.) ...	14.40
Gut Licht. Jahrbuch und Almanach für Liebhaberphotographen. Redig. v. Schnauss. XI. Band. 1905. Füzve 1.80, kötve	2.16
Günzel G. Die Amateurphotographie	1.20
Hanneke P. Die Herstellung von Diapositionen zu Projektionszwecken	3.—
Hauberisser G. Wie erlangt man brillante Negative und schöne Abdrücke. 13. Aufl.	1.50
Halm E. Photographie bei künstlichem Licht	3.—
Jahrbuch für Photographie und Reproductions, technisch f. 1904. Herausg. J. M. Eder	9.60
L'Année photographique 1904	3.60
Annuaire Général et International de la Photographie 1904. Kötve	6.—
The American Annual of Photography 1904	6.—
König E. Die Farben-Photographie	3.—
Lettnér G. Skioptikon, Einführung in die Projektionskunst. 3-te Auflage	1.80
Loescher. Leitfaden der Landschafts-Photographie	4.32
Miethe A. Lehrbuch der praktischen Photographie. 2. kiadás.	12.—
Schnauss H. Die Blitzlicht-Photographie. 3. kiadás	4.20
— — Photographischer Zeitvertreib. 7. kiadás	4.80
Schnauss J. Leitfaden der Photographie	3.—
Spörl H. Praktische Rezeptsammlung für Fach- und Amateurphotographen	3.60
Vogel E. Taschenbuch der praktischen Photographie. 11. kiadás.	3.—
Vogel H. W. Handbuch der Photographie. 4 kötet	54.—
— — Photographie	3.—
Wagner A. Műkedvelő fotografálás	—20
Trutat. Le Cliché photographique	4.20
— — Les Procédés pigmentaires	1.50
Rouyer. La Gomme Bricksamatör	2.40

Folyóiratok.

«Az Amatőr» 1/4 évre	3.50
Amateur-Photograph. Monatsblatt 1/4 évre	1.50
Mitteilungen, photographische. 24 füzet évenként, 1/4 évre	3.60
Photographen-Zeitung, allgemeine v. Miethe. 52 szám évenként 1/4 évre	3.—
Ratgeber für Amateurphotographen. 24 szám évenként, 1/4 évre	— 96
Wochenblatt, photographische von Gaedicke. 52 szám évenként 1/4 évre	3.—
Bulletin de la Société française de photographie. 24 szám évenként	21.84
Amateur Photographer. 52 szám évenként, egész évre	15.24
British Journal of Photography. 52 szám évenként egész évre	14.40
Photography. 52 szám évenként egész évre	9.60
Gut Licht. 1905.	1.80

E művek és folyóiratok állandóan raktáron vannak, vagy megrendelhetők

TOLDI LAJOS könyvkereskedésében
Budapest, II. ker., Fő-utca 2. sz.

Szerkesztői üzenetek.

E rovatban a szerkesztőség készséggel ad szakszerű felvilágosítást minden hozzáférhető, a fényképezésre vonatkozó kérdésben.

Kérjük lapunk barátait, hogy amatőr-ismerőseik címét velünk, lapunk terjesztése céljából, közölni szíveskedjenek.

Kéziratokat nem adunk vissza. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Többeknek. Szíves soraikért, öszinte ragaszkodásunknak kifejezéséért, lelkes buzdításukért melylyel, — a budapesti Foto-Klub részéről ért sérelem alkalmából — bennünket felkerestek, fogadják hálts köszönetünket. Miként eddig, úgy ezentúl is — kettőzött erővel — azon leszünk, hogy olvasóinknak megelégedését kivívjuk és lapunk iránt való ragaszkodásukat továbbra is megtartsuk. Reméljük, hogy ez a jövőben teljes mértékben sikerülni is fog nekünk.

F. R. szerkesztő Budapest. Elismerését, melylyel lapunk nivójának adózik, őszintén köszönjük. Oly helyről érkező az, a hol a világ legnagyobb lapjainak műhelyébe való bepillantásra naponta nyílt és nyílik alkalom, elismerő sorai felette becsesek nekünk. Főleg pedig akkor, mikor az újságcsinálás analfabetái lapunk értékét, — az úttörő kezdet óriási nehézségeit, mibe sem véve, — mindenáron leszállítani igyekeztek. Érdekesnek ígérkező közleményeit türelmetlenül várjuk. Lapunk szerkesztői munkásságában való részvételének pedig már előre is örülünk. A tartalomjegyzék elkészítésének munkálata, lapunknak évfordulójától alig néhány nap választván csak el bennünket, felette aktuális. A felajánlott kollégialis segítséget tehát örömmel fogadjuk el. A lap-példányokat kiadóhivatalunk útján megküldtük.

P. A. építész Budapest. Nehéz a mi két ellentétes álláspontunk között a megegyezés. De még nehezebb a lapunk sorsa. A magyar amatőrök indolentiája — tisztelet a kivételnek — határtalan. Ön egy óriási tévedésben van. Csak azok a képek kerülnek a lapba, melyeket mi jónak tartunk. A többi egyáltalán semmiféle úton-módon közlésre igényt nem formálhat. Képeinek ol atén kommentálását, mely «öndicséret»-nek is beválik, feleslegesnek tartjuk, mert ez

a mi ítéletünket nem befolyásolja. Legjobb a «Malom a nyár-fák alatt» és a «Sütkérező bolgár fiú». Felette hangulatos, de aligha klisirozható a «Legeltetés az erdőben» című. A «Játszó gyermek» címűnek a lemezfétyola valószínűleg onnan ered, hogy «illetéktelen» fény érte azt. Jó hasznát veheti ennek másolásánál a Hrdliczka-féle «Rembrandt» papírnak, mely a leggyengébb lemezről is eléggé jó másolatot ad. Ha a sublimát-erősítés nem használ, próbálkozzék meg rövid megvilágítás melletti diapozitív készítésével, selyempapír alatt messze a fényforrástól és erősítse ezt urannal s erről készítsen új dianegatívot. Végül másolja Rembrandt-papírra.

N. A. dr. Budapest. Szerkesztőnk, Kohlman Artúr dr. a budapesti Foto-Klubtól a lapunk ügyeiből kifolyólag kilépvén, legnagyobb sajnálatára nem ajánlhatja abba az egyesületbe, melynek immár ő sem tagja.

S. V. Lugos. Panaszos közleményét már csak lapunk zárta után vettük kézhez. A jövő számban azonban kiadjuk és akkor a megjelölt címre a támlapot is elküldjük.

Cs. plébános és L. mérnök Dóczy-Fürésze. A sok kép közül alig-alig találtunk valami közlésre méltót. Mert bár egész jó amatőr-fényképek, lapunk nivóját egynek kivételével nem ütik meg. A kiállításokra beküldött képektől általában a művészi jelleget szokták megkövetelni. Nem tudjuk — mert nem közlik velünk, — hogy milyen kiállításra óhajtanak képeket beküldeni. Ha netán a Foto-Klub legközelebbi kiállítására, akkor szíveskedjenek annak titkárságához fordulni, mert, hogy ez az egyesület mily követelményeket fűz a kiállítandó képek készítőihez, — őszintén szólva — nem tudjuk.

E. O. Baja. Megrendeltük. Megkapta?

B. J. rajztanár Gyergyószentmiklós, Sz. Gy. titkár Szeghalom, K. J. L. gyógyszerész Bodajk, R. J. Nagykanizsa, K. J. tanító Villány, M. M. tanár Arad, Cs. E. Budapest és mások. Helyszűke miatt csak lapunk legközelebbi számban válaszolhatunk.

Szerkesztő: Kohlman Artúr dr.

Helyettes szerkesztő: Gara Rezső dr.

Kiadja: A szerkesztőség.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Király-u. 89.

Kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-u. 10.

AKTIEN-GESELLSCHAFT FÜR ANILINFABRIKATION, PHOTOGR. ABTEILUNG — BERLIN SO. 36

„AGFA”-

Több mint 40,000 eladott példány!

védjegy.

Photo kézikönyv

120 szövegoldal, vászonkötésben

40 fillér.

„AGFA”-ujdonságok:

„AGFA”-Chromo-lemezek

„AGFA”-zsebfilmek az

„AGFA”-kazettához.

(Szabadalom bejelentve.)

Használati utasítások, recipék, útmutatások, táblázatok, ajánlások, árak stb.

az „AGFA”-lemezek,
az „AGFA”-síkfilmek,
az „AGFA”-előhívók,
az „AGFA”-különlegességek,
az „AGFA”-gyártmányokhoz stb.

==== Kapható minden foto-üzletben. ====

C. Merck

A Merck-féle fényképezési célra szolgáló készítmények kitérő eredményt adnak felülmúlhatatlan tisztaságuknál fogva.	Sublimált, könnyű alak. Brenzkatechin. Kristályozott nehéz alak. Pyrogallol.	Kérünk a fényképezési szaküzletekben, valamint a drogistáknál Merck-féle fényképezési készítményeket eredeti csomagolásban!
Hydrochinon hófehér. Collodium. Formaldehyd.		
A Merck-féle fényk. készítmények kis pilulák és töltények alakjában felette kényelmesek mindennemű fényképezési fürdők és oldatok előállítására.		
Cyankalium. Fixálónatron. Vegyi szerek a fényképmásolási és reprodukálási eljárásokhoz.		
Arany-, ezüst- és platinsók, bromkalium, bromammonium, jodkalium, cerisulfat stb.		

Darmstadt

Amatőr-fényképezők

figyelmébe!

Fokozható művészi hatás tekintetéből korszakos jelentőségűek a

Mayering Károly által föltalált ophtalochromat-folyadéklencsék

A 14 államban szab., nagyjelentőségű magyar találmány fényerősségben fölülmúlja az eddig használt, tömör üveglencsét. Rendkívül olcsó objektívjeink használhatóságáért és tartósságáért teljes felelősséget vállalunk. — Képes magyarázó árjegyzéket bérmentve küld:

Mayering és Társai

optikai folyadéklencse- és műszergyára

Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 30. sz.

HOLLÓS J.

BUDAPEST, V. KER., DOROTTYA-UTCA 10. SZ.

Finom úri fehérnemű.

Utazásra, vadászatra, sporthoz különleges ujdonságok.

Ernyők, botok, takarók, plaidek, alsó ruházatok. Angol és francia keztyűk.

A cégnek nincsen fióküzlete.

Chemiserie, bonneterie, articles de voyage, sous vêtements, flanelles, gants renommés.

Prix modérés.

Fondée en 1867.

===== Shirtmaker, Hosiery, Travelling and sporting goods, linen collars. =====
 First-rate goods, moderate prices.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

!Szenzációs ujdonság!

„ÓRIÁS“ beszélő-gép.

Minden hangkarkészülékre reáerősíthető a három tölcsér.

Fontos kávéházak, vendéglők, fürdőházak szórakozó-helyek részére!
Hatalmas hangfejlesztés.

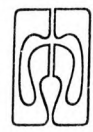

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ára 160.— M. — A váz nagysága 40×40×25 cm.

EUGEN FLEMMING DRESDEN, A. 28.
Landhausstrasse 18.

SCHMIDT M. szíjgyártó, nyerges és bőröndös

Budapest, VIII., Kerepesi-út 25. sz.

Saját gyártmányú lószerszámok, nyerges szerek, mindennemű utazó-, kézi- és fényképezőgépekhez való kész és mérték szerinti bőröndök, Pénz-, szivar- stb. tárcák. — Árjegyzék ingyen.

Lapunk bekötési táblájára előjegyzéseket elfogad
„Az Amatőr“ kiadóhivatala.

KÜHLE & MIKSCHÉ

Wien, VI., Mariahilferstrasse No. 3.

Sürgőnyeczím: Kühle Wien Pietznerhaus.

Magy. kir. postatakarékpénztár száma 4055.

— TELEFON 3256. —

Vezérügynöksége és egyedüli elárusítója
Magyarország-Ausztria és Oroszország részére a

Westendorp & Wehner KÖLN a. Rh.

— szárazlemezgyárának. —

Mint utólérhetetlen és egyedülálló színérzékeny pillanatlemez, ajánljuk az amatőrök körében általánosan ismert és jó hírnek örvendő

COLOR-lemezt,

melyet a leghasználatosabb nagyságban teljesen friss állapotban állandóan raktárunkon tartunk.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

C. A. STEINHEIL SÖHNE

OPTISCH-ASTRONOM. WERKSTÄTTE

(Gegr. 1855.) **MÜNCHEN** (Gegr. 1855.)

Orthostigmatok F 1:6, 8; gyújtávolság 1:12.

Sorozat (Ser.) B., D. és E. Legfényerősebb kitzett univerzális minden célnak megfelelő objektívek.

Orthostigmat-sorozatok.

Unofocalok 1:4, 5 és 1:6. (Sorozat I. és II.)
Legfényerősebb kitzettellen szimmetrikus anasztigmatok arckép és kézikamrák részére.

Kézikamrák — orthostigmatokkal és unofocalokkal. —

Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

WANAUS JÓZSEF

fényképező készülékek és saját készítményű szükségleti cikkek raktára

BUDAPEST, IV., DEÁK FERENCZ-U. 19.

Dús raktár:
Szalon, utazó-Kodak és egyéb kézi kamrákban.

Lloyd kamrák.
A leghíresebb gyártmányú objektívek. ★ Celloidin, aristo, bromezüst-papírok. ★ Kiváló jó minőségű lemezek. ★ Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron.

Mindennemű fényképezési munkákat elvállalok. □ Sötétkamrák a t. amatőr fényképező uraknak és hölgyeknek rendelkezésére áll.

— TELEFON 867. —
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BELLER REZSŐ

FÉNYKÉPÉSZ

IV., EGYETEM-TÉR 5. (I. EM.)

Elvállal jutányosan mindennemű amatőr fényképezési munkát, fényképészeti különlegességek készítését, u. m. gummi-, pigment- és platinnyomást. Negatív-papír és bromezüst nagyítást. Filmek kidolgozását. Gyors és pontos szállítás!

Amatőrök szakszerű kiképzése bármely fényképezési eljárásban.

Első magyar fényképezési műasztalos SIMON MIHÁLY

Budapest, VII., Rózsa-utca 15. sz.

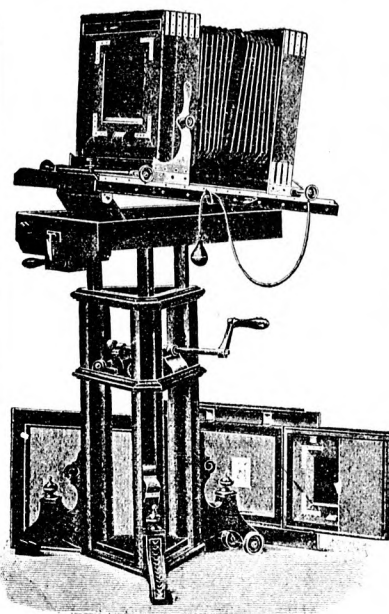
(Wesselényi-utca sarkán.)

Készít:

Utazó, műterem-
és reprodukció-
kamarákat.

Készülékeket cinko-
grafiai intézeteknek és
a háromszínyomás
céljaira.

Minden e szakba vágó
munkát és javításokat
precíz kivitelben, gyorsan
és szolid árk mellett
végez.

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI. ker., Rózsa-utca 55. szám.

Teljesen felszerelt fiókküzet: V., ERZSÉBET-TÉR 19. SZÁM ALATT.

Első magyar fényképezési kartonok, borítékok és passepartout-k gyára

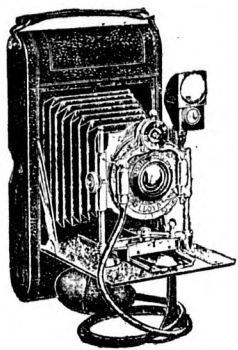
saját litografiai és préselő-intézettel, kő- és könyvnyomdával,
összekötve saját teljes felszerelésű fényképezési kézműipari szak-
üzlettel úgy szakfényképezők, mint amatőrök részére.

Új! „ADRIA“-lemezek Új!
Új! „GEM“-lemezek Új!

minden nagyságban állandóan és friss állapotban raktáron.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Fabrik photographischer Apparate auf Actien

vorm.: R. Hüttig & Sohn
DRESDEN

Fiókiizlet:
WIEN, IX/1., Berggasse 4.

Legnagyobb
fényképezési készülékgyár.

- A mi „GNOM” kamaráink.
- A mi „MERCUR” és „MONOPOL” kézi-gépünk.
- A mi „JUWEL” klappkamaránk.
- A mi redőnyzárú „REKORD” klappkamaránk.
- A mi „LLOYD” filmkamaránk minden fényképezési szaküzletben vásárolható.

Kimerítő ismertetést, valamint árjegyzéket kívánatra ingyen s bérmentve küldünk.

Polygraphisches Institut A.-G. Zürich, Schweiz

készít művészi kivitelű nyomtatványokat minden fotomechanikai eljárás szerint:

fénynyomatot, háromszín-nyomatot, cinkografiát, litografiát, könyvnyomást, stb.

üzleti kártyákat, prospektusokat, árjegyzékeket, hirdetések, levelezőlapokat, plakátokat, stb. □ Költségvetés ingyen

A Bulletin Photoglob kiadóhivatala

□ Gazdagon illusztrált amatőrfényképezési folyóirat □

Évente 12 füzet □ Alakja 24×32 cm.
□ Legelőkelőbb kivitel □

Előfizetési ára évente Schweizban frc. 6.50, külföldön Mk. 6.50, portóval együtt

□ Mutatványszám, e hirdetésre való hivatkozás esetén, ingyen □

Megrendelhető minden könyvkereskedésben vagy közvetlenül a kiadóhivatalnál:

POLYGRAPHISCHES INSTITUT A.-G.

grafikai =
műintézet

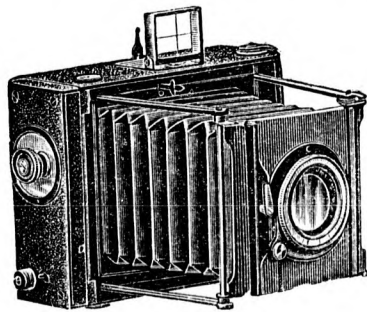
ZÜRICH,
SCHWEIZ

CARL ZEISS JENA

Wien, IX/3., Ferstelgasse 1, Ecke Maximiliansplatz.

Berlin — Frankfurt a. M. — Hamburg — London — Wien — St.-Petersburg.

Palmos-

Kamarák

könnyű fémből fokális redőny-zárral és
Zeiss-anasztigmatokkal.

Alakjai: 6×9 cm., 9×12 cm., 4×5 inch. és 9×18 cm. stere és panoramához.

Használható lemezzel, filmpakkal és filmtekercecsekkel ugyanazon beállítás mellett.

==== Kérjük a P 32 árjegyzéket! ====

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

K. KRZIWANEK WIEN VII/2.

BREITEGASSE 8.

Fényképezési kézműipar.

≡ Legrégibb fényképezési intézet és könyomda a szakmában. ≡

Gyorssajtó üzeme villamos erőre a legmodernebben berendezve.

Alapított 1861. évben.

Alapított 1861. évben.

≡ Fényképezési kartonok mindenféle ≡
legfinomabb kivitelben és minőségben.

A

„KRANZ”-LEMEZEK

magyarország-ausztriai és balkáni vezérképviselte a Kranseder & Cie München lemezgyárnak.

Különlegességek: orthochromaticus, panchromaticus és fényudvarmentes lemezek,

továbbá a **KRANZ-LEMEZ A,**

a mely szemcsenélküli üveglemez Dr. Hans Lehmann után

a közvetlen színes fényképezésre

álló fényhullámok segélyével a Lippmann-féle eljárás szerint szolgálnak.

J. HAUFF & Co., G. M. B. H., FEUERBACH (WÜRTEMBERG).

••• Szabadalmazott •••

Hauff-Adurol

poralakban, töltényekben és telített oldatban.
Legjobb előhívó amatőrök részére.
Rendkívül tartós és használatban felette
kiadós. Erőlyesen, felette átlátszóan és erő-
telyes fedéssel dolgozik.

Kapható minden fényképezési szaküzletben.

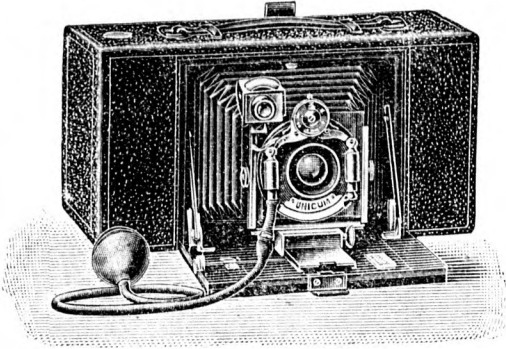
•••••

Metol-Adurol

telített oldat, használatra kész (10—15-
szörösen hígítandó. **Műteremfelvételekre
is szerfelett ajánlható.** Tartósabb mint
metol-hydrochinon és ehhez hasonlóan dol-
gozik, de egyformán hosszú előhívásnál még
tisztábban és részletdúsabban.

Kapható minden fényképezési szaküzletben.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Rietzschel „Clack“-ja

fényerős Rietzschel anasztigmattal F/8.

A legjobb, legtöbbet nyújtani képes univerzális kamara film és lemezre.

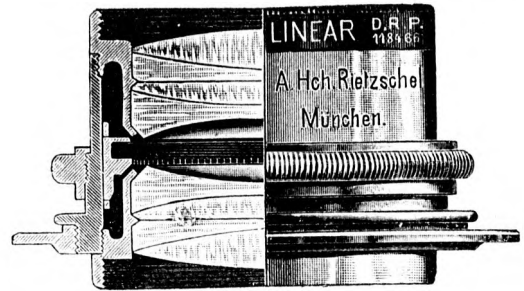
Minden egyes filmfelvétel beállitható.

Rietzschel „Linear“-ja

a legfényerősebb kittezett univerzális anasztigmat.

Német bir. szab. 118,466.

* A legmagasabb fényerő F:4.5. *

==== Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. ====

Beszerezhető minden nagyobb szaküzletben vagy

H. Hch. Rietzschel, Optische Fabrik, G. m. b. H.

München L., Schillerstrasse 28.

Nagybani képviselője Ausztria-Magyarország számára: **Georg Jahn**, Wien IX/4., Lustkandlgasse 12.

DIE SCHÖNHEIT

Két kötet díszkötésben.

Mindegyik kötet körülbelül 300 művészi illusztrációval, köztük számos a természet után eszközölt eredeti decens

==== aktfénykép. ====

Ára kötetenként bérmentve csak 11 korona 20 fillér.

Mint hogy e két kötet a nagyszámú megrendelések következtében ismét kifogyófélben van, ajánljuk azoknak **mielőbbi** megrendelését. Ugyszintén az egyes számok is mihamarabb megrendelendők, mert később aligha lesz módunkban azoknak szállítása.

A «Schönheit» kiadóhivatala Berlin-Tempelhof.

MODERN KÖNYVTÁR

könyvkölcsönző vállalat

Budapest, Király-utca 70. szám.

==== Telefon 82-24. ====

A ki a modern irodalommal lépést kíván tartani,
a ki tiszta, új könyveket szeret olvasni, az
kérjen ismertetést a

MODERN KÖNYVTÁR-tól!

A «Modern Könyvtár» előfizetői minden magyar, francia, német és angol könyvet megjelenése után, kölcsönképen rögtön megkaphatnak.

A «Modern Könyvtár» előfizetőinek **Budapest**en házhoz szállítja, vidékre pedig postán küldi a könyveket.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Fényképezési készülékek és eszközök gyára.

R. LECHNER (WILH. MÜLLER)

csász. és kir. udvari szállító. ♣ WIEN, GRABEN 31.

LECHNER-féle új zsebkamara kívülről szabályozható, pillanat- és időfelvételre berendezett függőzárrel, Goerz-Dagor III. vagy Celor I. b., Steinheil-Orthostigmat B, Voigtländer-Collinear III. és Zeiss-Tessar II. b. objektivekkel készül. Az árban befoglaltatik 3 könyvszerűen felnyitható kettős lemeztartó (kívánatra helyettük 1 váltókazetta 12 üveglemezre vagy 1 tekercs filmkazetta) és finom bőrtáska.

6×9 cm. lemeznagyságra	...	K 280.—
9×12 „	„	„ 330.—
13×18 „	„	„ 480.—
9×18 „	„ (stereoskop-panoráma) „	550.—

„PREMOFILM-PACK” kazetta:

9×12 cm. K 15.— 13×18 cm. K 25.—

Nagy raktárt tartunk idegen gyártmányu készülékekből és eszközökből is.

==== Kívánatra árjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük. ====

LECHNER-féle új kézi kamara Goerz-Celor I. c. vagy Steinheil-Unofocal II. objektívvel, 3 kettős lemeztartóval és táskával.

A. minta meghatározott rés-szélességű függőzárrel (kb. $\frac{1}{120}$ másodpercig) ... K 200.—

B. minta Anschütz szerint beállítható függőzárrel (egész $\frac{1}{1000}$ másodpercig) ... K 220.—

A WERNER-féle készülék 13×18, 18×24, 21×26, 24×30 és 30×40 cm. lemeznagyságokra készül és egyike a legcélszerűbb állványos kamaráknak.

LECHNER-féle új magnalium-botállvány három-élű csövekből, panoráma-berendezéssel ... K 50.—

Különlegességek pigment- és gumminyomáshoz.

VINDOBONA

LEMEZEK, felette érzékenyek, árnyalatdúsak, legszebb fényhatások.

CELLOIDINPAPIROK, fényes és fénytelen fajtában, minden jó különválasztott és egyesített, (tonfixálófürdőhöz alkalmas.)

MATTPAPIROS, fekete platintónusokra.

ARISTOPAPIROS.

PROTONPAPIROS, sérthetetlen réteggel.

BRÓMEZÜSTPAPIROK, kontakt-másolatokra és nagyításokra.

NEGATIVPAPIROK, felette nagy fényérzékenységűek.

LEVELEZŐLAPOK, celloidin és brómezüst-réteggel.

ELŐHÍVÓPOROK és CONGLYGIN.

ELŐHÍVÓK, báró Huebl előírása szerint.

COLLODIÁK, COLLODGYAPOT, FÉNYK-LAKKOK.

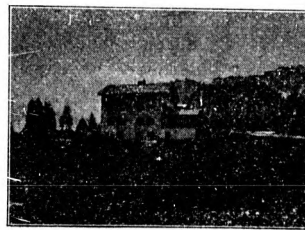
Fabrik FERDINAND HRDLIČKA WIEN,

==== VII/3, ZIEGLER-GASSE 96. ====

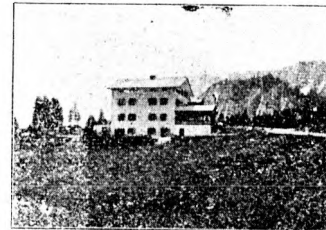
REMBRANDT

(Szabadalmazott és lajstromozott szó- és kép-védjegy.)

Egyedüli speciális papiros, mely vékony, szürke, egyhangú (flau) és **csaknem teljesen használható negativekről is teljesen használható másolatokat ad.**

Másolat közönséges papíron.

Másolat Rembrandt-papíron.

Kezdőknek és minden nehezebb, így pl.: Röntgen- és Mikrofényképekhez **megbecsülhetetlen értékű.**

☐ **REMBRANDT-LEVELEZŐLAPOK** ☐

vékony (flau) negativekhez.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Blue-Star-Paper.

(Fényes vagy fénytelen közönséges tonfixáló fürdőben való kezelésre.)

A **Blue-Star-Paper** kitünő kimásoló papiros. Oly könnyű a kezelése, hogy még kezdők is minden előismeretnek hiánya dacára is negativeikről legott kitünő és brilláns képeket nyernek.

Ezüstben való gazdagságánál fogva az az előnye, hogy felette **gyorsan másol és erőteljes, ellentétekben dús másolatokat ad.** Azonkívül azért is ajánlható, mert a negativben levő összes finomságokat a képben is teljesen és felette plasztikusan juttatja kifejezésre. Minden egyes, a kereskedelmi forgalomban levő tonfixáló-fürdővel kitünő eredmények érhetők el.

A „Blue-Star-Paper“-nél a satinálás nem okvetlenül szükséges, mert a képek száraz állapotban elegendő tiszta és bársonyos árnyékokkal, mélységgel bírnak. A felragasztott másolat rétege felette tartós és évek multán sem veszít erőteljes voltából, ha a kezelése az adott előírás szerint történt.

A világ minden országában óriási kereslet uralkodik e papirosra nézve. E körülménynek tulajdonítható és köszönhető, hogy dacára a legkiválóbb minőségének, a gyár hihetetlenül olcsó eladási árakat tudott szabni.

Teljes csomag ára 75 fillér; félcsomagé 40 fillér!!

Egyforma árak fényes és fénytelenél.

A teljes csomagok következő laptartalmúak:

48 lap $6\frac{1}{2} \times 9$	32 lap $8 \times 10\frac{1}{2}$	32 lap 9×9	24 lap 9×12	20 lap $10 \times 12\frac{1}{2}$
16 lap 9×18	14 lap 12×16	12 lap 13×18	6 lap 18×24	1 lap 50×60

A félcsomagok laptartalma a következő:

24 lap $6\frac{1}{2} \times 9$, 16 lap $8 \times 10\frac{1}{2}$, 16 lap 9×9 , 12 lap 9×12

Az Act.-Ges. L. GEVAERT & Cie. Oud-God — Paris — Berlin S. W. gyártmányai.

Magyarország bármely szaküzletében kapható!

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Gevaert-calciumpapír.

☞ Javított, fényes rétegű celloidinpapiros. ☞
(Fénytelen réteggel „GEVAERT-MATTPAPIER“ jelzéssel.)

Tartósságra, a közönséges tonfixáló fürdőben való felette könnyű kezelésére nézve az összes forgalomban levő celloidinpapirosokat leveri, — így szól egyhangúlag a világ legkiválóbb szakembereinek ítélete. **Kísérletezzék e papirossal mindenki és győződjék meg maga annak kitünő voltáról!**

E papiros előállítását a **Gevaert részvénytársaságnak** érdeme és a legkínosabb gondossággal és elképzelhető legtökéletesebb pontossággal készül. A tónus elsárgulása vagy visszafejlődő elfakulása e papirosfajtánál teljesen kizártnak mondható, a mennyiben azt előírás szerint szinezik.

Oly gyártmányról van szó, melyet mint javított celloidinpapirost minőség tekintetében egyetlen egy más gyártmány sem közelít meg. **Vannak ugyan olcsóbb fajták, de jobb egyáltalán nem létezik.** Vásárlásoknál nagyon ügyeljünk a „Gevaert's Calciumpapier“ jelzésre és senki se hagyja bebeszélni magának, hogy ez, vagy az a fajta ugyanolyan jó, vagy még jobb!

A teljes csomag vagy egy ív ára 80 Pfg, a félcsomagé 45 Pfg.

Gevaert-celloidinpapiros, fényes.

E papiros a leghíresebb és legdrágább forgalomban levő celloidinpapirosokkal teljesen egyenrangú.

Teljes csomag ára 70 Pfg, félcsomagé 40 Pfg.

A teljes csomagok lapszám-tartalma:

40 lap $6\frac{1}{2} \times 9$	24 lap 9×9	18 lap $10 \times 12\frac{1}{2}$	12 lap 12×16	10 lap 13×18
24 lap $8 \times 10\frac{1}{2}$	20 lap 9×12	14 lap 9×18	5 lap 18×24	1 lap 49×62

A félcsomagok lapszám-tartalma:

20 lap $6\frac{1}{2} \times 9$	12 lap $8 \times 10\frac{1}{2}$	12 lap 9×9	10 lap 9×12
--------------------------------	---------------------------------	---------------------	----------------------

Gevaert-celloidin levelezőlapok, fényesek vagy fénytelenek, elválasztott címzés-oldallal:
Eredeti csomagokban: 10 drb Mk. -.40, 100 drb Mk. 3.50.

Az Act.-Ges. L. GEVAERT & Cie. Oud-God — Paris — Berlin S. W. gyártmányai.
Magyarország bármely szaküzletében kapható!

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

Új! Reform-színszűrő. Új!

Törvényileg védve.

Tájképek, valamint színes tárgyak fénykép útján való helyes visszaadásához a forgalomban levő színérzékeny lemezek használatánál a legtöbb esetben **nélkülözhetetlen** a színszűrő. A mi «Reform»-színszűrőinket, melyek mindennemű lemezeknél alkalmazhatók, — saját laboratóriumunkban a leg gondosabban állítjuk elő és spektroskopikusan vizsgáljuk meg. «Reform»-színszűrőinket három különféle sűrűségben szállítjuk, a melyek közül

az I. sz. ibolyakéket nyel el,
a II. sz. ibolyát és sötétkéket,
a III. sz. ibolyát és sötétkéket egészen,
világoskéket részben nyel el.

A megvilágítási idő az I. sz. szűrőnél körülb. kétszer, a II. sz.-nál háromszor és a III. sz.-nál négyszer oly hosszú, mint a színszűrő nélküli, ennél fogva színszűrőinkkel kényelmesen lehet pillanatfelvételeket is eszközölni.

Árak:

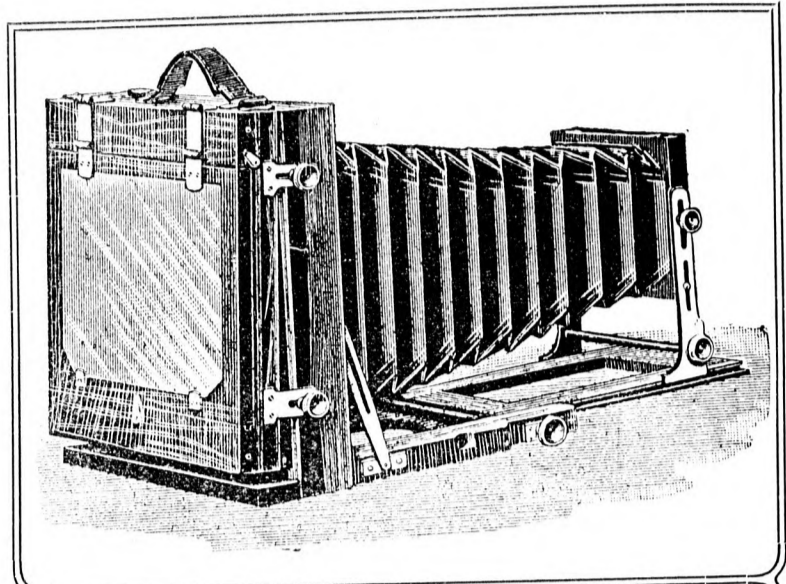
Nagyság ...	4×4	5×5	6×6	8×8	9×12 cm.
1 sorozat...	10	11	12	15	21 Mk.
1 db vál. szerint	4	4.50	5	6	8 "

Kívánatra különleges foglalatban is szállítjuk, hogy az objektívre feltehető legyen. Ezeket felette olcsón számítjuk és ajánlatos az illető objektívnek vagy gépnek beküldése. A szerelést a legrövidebb idő alatt jutányosan eszközöljük.

Ludwig DAVID százados írja nekünk: Reform-színszűrőjükről «Ratgeber» c. művem új kiadásában írni fogok, mert az határozott haladást jelent

Hoh & Hahne, Leipzig

Fabrik und Handlung fotogr. Apparate und Bedarfsartikel.

GERLICH ÉS SVUGER

BUDAPEST,

VII. KER., KLAUZÁL-UTCZA 21.

Műasztalosok fényképezési gépekre.

Javítások a legjutányosabb áron eszközöltetnek.

Legrégibb és legnagyobb üzlet e szakmában. Alapítva 1878.

PEJTSIK KÁROLY

Műterme kizárólag amatőr-czélokra: fényképezési cikkek szaküzlete
IV., Kossuth Lajos-u. 1. BUDAPEST IV., Városház-u. 1. sz.
(IV., Kossuth Lajos-u. 4. sz. épület, Standard-palota.)

Ajánlja: minden a fényképezési szakmába vágó készülékeit és cikkeit jutányos árban.

Felvilágosítás és képes nagy árjegyzék kívánatra a legnagyobb készséggel.

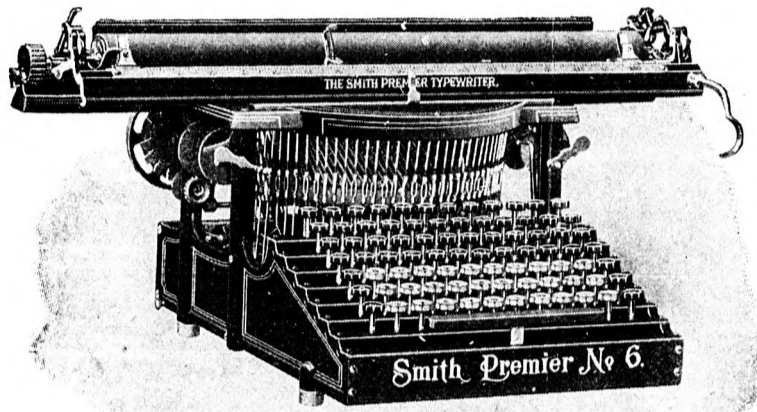
Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

A SMITH PREMIER

a világ legjobb írógépe. Kérjen árjegyzéket.

„Grand Prix“
1900

A párisi világiállításon
a legmagasabb díjjal ki-
tüntetve.

A legtartósabb és
legmodernebb író-
gép.
Kezelése nagyon
egyszerű.

Írógépünket bárhol az országban díjmentesen és vétel-
kényszer nélkül bemutatjuk.

ALAPITTATOTT 1892.

TELEFON 46-09.

OCASEK KÁROLY

passepourt és fényképészeti kartongyára

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCZA 26.

Gyártanak: PASSEPARTOUT-K minden
képzelt stílusban, TABLEAU-K 300
kivágásig.

Arany-, ezüst- és szallagnyomás.

WESSELY LIPÓT

Fotokemigrafiai műintézete

Budapest, V., Dorottya-utca 11. sz.

Ajánlkozik a legjobb egy- és többszínű
klisék készítésére a legrövidebb idő alatt.

Művészi lakberendezés-tervek.

BODOR ALADÁR

tervező iparművész.

BUDAPEST, VII. ker., Király-utca 93. sz.

ERLICH MIKLÓS

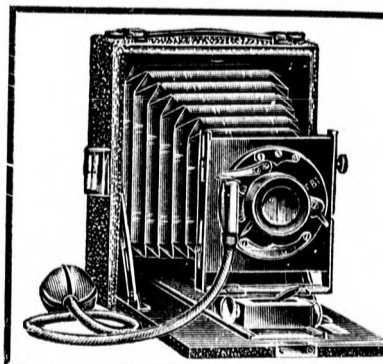
cs. és kir. udvari mázoló

Budapest, VII., Jósika-utca 13.

Elvállal úgy Budapesten, mint vidéken

mázoló-munkákat

egyszerű, valamint művészi kivitelen
jutányos árak mellett.

Ne mulassza el!!!

megrendelni e felette finom klapp-
kamarát, mely pillanat és időfel-
vételre alkalmas, kitűnő objectiv-
vel bír és 3 kazetta, táská stb van
hozzá, az ára pedig (előzetes be-
küldés vagy utánvétellel) jótállás
mellett vám- és portmentesen
csak 30.- korona.

PHOTOTECHNISCHE INDUSTRIE
G. Seltmann, Dresden

Grunauerstr. 329.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Brust J. és Fia Budapest, IV., Váci-utca 12. sz.

Ha a legfinomabb angol, valamint honi ipar
gyártotta szövetekből;

ha a legjobb angol szabás szerint;

ha a legkényesebb igényt is kielégítő izléssel
óhajt ruházkodni;

ha előkelő, művészi díszmagyart óhajt készít-
tetni, — forduljon

Brust J. és Fia angol úri szabó
céghez

Müterme:

Budapest, IV., Váci-utca 12.

Telefon-szám
11-72.

EMIL WÜNSCHE A.G.
für photographische Industrie
REICK bei DRESDEN.

KOBOLD
NOVA
NIXE
SIRENE
AFPI
FAVORIT
GERMANIA
EXCELSIOR
MINDENFÉLE KELLÉEK

LEMEZ-KAMARÁK
FILM-KAMARÁK
UNIVERZÁLIS-KAMARÁK
KLAPP-KAMARÁK
REDŐNYZÁRAK
UTAZÁSI KAMARÁK
OBJEKTIVEK STB.

Kaphatók minden
Árjegyzék ingyen

szaküzletben.
és bérmeníve.

Vezérképviselő Magyarországon-Ausztrián részére:
ERICH MEYER, WIEN, III., Hauptstrasse 16/17.

„Tetranarok“

F: 4,5 F: 6

Első állami éremmel díjazva.

**Elsőrangú s legmagasabb fokélyű
univerzális anasztigmatok**

Kiváló élesség a szélekig és mély || Különleges objectivek legfinomabb
rajz a legnagyobb nyílás mellett is || amatőr- és szakfényképezéshez.

Árjegyzék ingyen.
Elárusítóknak 10 napi próbaidőre.

OSKAR SIMON, Dresden-A. 21, Glasewaldstr. 37/39.
Alapítva 1876. Präzisions-optikai műhely. Alapítva 1876.

„Octanarok“

F: 6,3
D. R. P.

**Színes lombozat, érdekes felhő-
képződés felvételére az ŐSZ beköszön-
tével legalkalmasabbak:**

1904. évi
fényképzési kiállítás

Lipsében ezüst érem-
mel kitüntetve.

A Jahr-féle Ortho-pillanatlemezek.
A Jahr-féle Ortho-fényudvarmentes-lemezek.
A Jahr-féle Ortho-különleges lemezek.

Kaphatók min-
den fényképezési
szaküzletben. □ □

RICH. JAHR
Trockenplattenfabrik, **DRESDEN A. 18.**

Hirdetési célokra legmegfelelőbb ujság: **Bestes Organ für Reclamzwecke ist:**

„AZ AMATŐR“

művészi fényképezési folyóirat. Szerkeszti: **Kohlman**
Artúr dr. Szerkesztőség: Budapest, VII., Király-utca 89.
Kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-utca 10. Megjelenik
havonta kétszer.

Ára: egész évre 14 korona.

Kunstphotographische Zeitschr. Chefredacteur: **Dr. Arthur**
Kohlman. Redaction Budapest, VII., Király-utca 89. Ver-
lag: Budapest, V., Honvéd-utca 10. Erscheint zwei-
wöchentlich.

Abonnement-Preis für's ganze Jahr K 14. (Mk. 12.)

GESCHÄFTSSTELLE FÜR DEUTSCHLAND

KAUFMANN & BACHER □ □ □ **ANNONCEN-EXPEDITION**
FÜR SÄMTLICHE ZEITUNGEN.

ALLEINIGE INSERATENANNAHME DER ZEITSCHRIFT „AZ AMATŐR“.

TELEFON: AMT. VI. **BERLIN, S. W. KÖNIGGRÄTZERSTRASSE 67.** TELEFON: AMT. VI.

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni!

lapon levo
L. Demachy -

□□□ TANULMÁNY □□□
ROBERT DEMACHY, PARIS

„AZ AMATŐR” műmelléklete

o Minden jog fentartásával o